

JAVNO OBJAVLJIVANJE INFORMACIJA

ZA PERIOD

od 1. januar – 31. decembar 2019.

SADRŽAJ:

UVOD	3
1. OSNOVNI PODACI	4
2. VLASNIČKA STRUKTURA I ORGANI BANKE	5
2.1 Dioničari Banke	5
2.2 Nadzorni odbor Banke	5
2.3 Uprava Banke	5
2.4 Politike za izbor i procjenu članova Nadzornog odbora i Uprave Banke	5
2.5 Odbor za reviziju	6
2.6 Ostali odbori	6
2.7 Odbor za imenovanje i naknade	6
2.8 Odbor za rizike	7
2.9 Način organizovanja funkcije Interne revizije i rukovodioca interne revizije	7
2.10 Imenovanje eksternog revizora Banke	8
3. STRATEGIJA I POLITIKA UPRAVLJANJA RIZICIMA	8
3.1 Sektori i odbori koji su uspostavljeni kako bi operativno izvršavali funkcije kontrole i sprovodili strateške odluke	8
3.2 Sistem upravljanja rizicima	10
3.3 Ciljevi i politika upravljanja kreditnim rizikom	12
3.4 Ciljevi i politika upravljanja rizikom likvidnosti	14
3.5 Ciljevi i politika upravljanja tržišnim rizikom	15
3.6 Ciljevi i politika upravljanja kamatnim rizikom/rizikom profitne stope	15
3.7 Ciljevi i politika upravljanja operativnim rizicima	16
3.8 Ciljevi i politika upravljanja ostalim rizicima	18
	1

3.9 Izloženost tržišnom riziku	19
3.10 Izloženost operativnom riziku	19
3.11 Izloženost Banke kreditnom riziku	20
3.12 Podaci o finansijskoj poluzi	33
4. KAPITAL I ADEKVATNOST REGULATORNOG KAPITALA	34
5. IZLOŽENOST RIZIKU LIKVIDNOSTI	39
6. IZLOŽENOSTI U VLASNIČKA ULAGANJA U KNJIZI TRGOVANJA	41
7. IZLOŽENOST KAMATNOM RIZIKU/RIZIKU PROFITNE STOPE	42
8. INTERNA PROCJENA ADEKVATNOSTI KAPITALA – ICAAP	42
9. POLITIKA NAKNADA	44
9.1 Informacije o vezi između plaće i uspješnosti, odnosno o korelaciji između naknada, uspješnosti i rizika za sve radnike	45
9.2 Omjer između fiksnih i varijabilnih naknada	48
9.3 Informacije o kriterijima uspješnosti na kojima se zasnivaju prava na dionice, opcije ili varijabilne komponente naknada	48
9.4 Opis, kriteriji i obrazloženje varijabilnih naknada koje koristi Banka	49
9.5 Grupne naknade po području poslovanja u toku 2019. godine	50

Uvod

Bosna Bank International d.d. (u nastavku: Banka) na temelju Odluke o objavljivanju podataka i informacija Banke Službene novine FBiH 81/2017 (u daljem tekstu: Odluka) javno objavljuje izvještaj bonitetnih informacija za period od 1. januara 2019. do 31. decembra 2019. godine (u hiljadama KM).

U ovom izvještaju sadržani su kvalitativni i kvantitativni pokazatelji, koje nalaže gore navedena Odluka. Dokument je pripremljen je u skladu sa formalnim Uputstvom o popunjavanju obrazaca i objavljivanju podataka i informacija Banke, koje je usvojila Uprava Banke.

Bosna i Hercegovina je u velikom dijelu uskladila regulative iz oblasti bankarstva, tj. zahtjeva za kapitalom i procesom upravljanja rizicima sa regulativama Evropske Unije, te je javno objavljivanje informacija dio tog procesa.

Tokom 2019. godine Banka je nastavila smanjivati nivo nekvalitetnih finansiranja, te povećavati. Sa aspekta profila rizičnosti, kreditni rizik i dalje ima najznačajniji udio u ukupnoj izloženosti rizicima Banke. Banka je podigla nivo pokrivenosti nekvalitetnih finansiranja ispravkama vrijednosti, što je u okviru dugoročne strategije Banke.

Banka je dobro kapitalizirana i ima stopu regulatornog kapitala, redovnog osnovnog i osnovnog kapitala, te stopu finansijske poluge znatno iznad zahtijevanog regulatornog minimuma. Također, pokazatelji likvidnosti LCR su nekoliko puta veći od regulatornog minimuma.

Banka je tokom godine uspješno implementirala proces interne procjene likvidnosti banke (u daljem tekstu: ILAAP) u skladu sa novim regulativama.

Sve gore navedeno omogućić će Banci da nastavi stabilno i uspješno poslovanje i u budućnosti.

U skladu sa članom 111. stav 2. Zakona o bankama i članom 2. i 3. Odluke Banka nije dužna objaviti podatke i informacije ako nisu materijalno značajne, ako predstavljaju bankarsku tajnu u skladu sa Zakonom ili ako predstavljaju podatke ili informacije čije bi objavljivanje moglo negativno uticati na konkurentski položaj Banke na tržištu.

Predsjednik Uprave

Amer Bukvić

Član Uprave

Emir Čehajić

1. Osnovni podaci

U skladu sa Odlukom Banka objavljuje podatke i informacije koje se odnose na :

1. Poslovno ime i sjedište
2. Vlasničku strukturu i organe Banke
3. Strategiju i politiku upravljanja rizicima Banke
4. Kapital i adekvatnost regulatornog kapitala
5. Likvidnosne zahtjeve
6. Izloženosti po osnovu vlasničkih ulaganja Banke
7. Kamatni rizik/rizik profitne marže u bankarskoj knjizi
8. Interni proces procjene adekvatnosti kapitala - ICAAP i interni proces procjene adekvatnosti likvidnosti - ILAAP
9. Politiku naknada

Poslovno ime, sjedište i opšti podaci Banke

Bosna Bank International d.d. Sarajevo osnovana je 19. oktobra 2000. godine kao prva banka u Bosni i Hercegovini koja radi na principima islamskog bankarstva.

Banka objavljuje opšte podatke kako slijedi :

- Poslovno ime: Bosna Bank International d.d
- Sjedište: Trg djece Sarajeva bb
- Organizacioni dijelovi i struktura: podružnica 14, poslovnica 19, šalter 1
- Broj telefona i telefaksa: tel 033 275 198, fax 033 203 122
- E-mail adresa: info@bbi.ba
- Internet stranica: www.bbi.ba
- Osnovna djelatnost: Bankarstvo

2. Vlasnička struktura i organi Banke

2.1 Dioničari Banke

Banka objavljuje popis dioničara koji imaju 5% ili više dionica sa glasačkim pravima.

U nastavku su dati dioničari Banke sa procentualnim učešćem u vlasništvu :

1. Islamic Development Bank (IDB) – 45,46%
2. Abu Dhabi Islamic Bank (ADIB) – 27,27%
3. Dubai Islamic Bank (DIB) – 27,27%

2.2 Nadzorni odbor Banke

Članovi Nadzornog odbora Banke:

1. Abdulaziz Al Mheiri, Predsjednik, od 2004. godine
2. Abdulla Al Shehhi, zamjenik Predsjednika, od 2015. godine
3. Muhammed Umair Husain, član, od 2017. godine
4. Sharol Razar, član, od 2013. godine
5. Kamil Gokhan Bozkurt, član, od 2013. godine

2.3 Uprava Banke

Članovi Uprave Banke:

1. Amer Bukvić, Predsjednik Uprave, od 2004. godine
2. Emir Čehajić, član Uprave (Grupa za IT i operacije), od 2010. godine
3. Emina Šišić, član Uprave (Grupa za podršku i usluge), od 2015. godine

2.4 Politike za izbor i procjenu članova Nadzornog odbora i Uprave Banke

Skupština Banke je donijela Politike za izbor i procjenu članova organa Banke (Nadzorni odbor i Uprava Banke) pod brojem 1117-7/18 od 12.03.2018. godine.

Ovim dokumentom detaljnije su propisani kriteriji i postupci za procjenu predloženih i izabranih, odnosno imenovanih članova Nadzornog odbora i Uprave Banke u smislu da li imaju dobar ugled i dovoljno iskustva za obavljanje funkcije članova organa Banke, te mjere koje Banka primjenjuje u slučajevima kada kandidati ili članovi organa Banke nisu primjereni za obavljanje funkcije.

Odredbama ove Politike je definirano da će Banka vršiti procjenu članova organa Banke u sljedećim slučajevima:

1. U postupku kandidiranja članova Nadzornog odbora za novi četverogodišnji mandat, u komunikaciji Banke sa dioničarima Banke i u postupku kandidiranja članova Uprave Banke (zavisno od odluke Nadzornog odbora koja procedura kandidiranja će se obaviti), a u svakom slučaju prije podnošenja zahtjeva FBA za davanje prethodne saglasnosti za imenovanje;

2. U toku obavljanja funkcije izabranih, odnosno imenovanih članova odbora Banke, a najmanje jednom godišnje;
3. U drugim slučajevima za koje Nadzorni odbor Banke svojom odlukom ili na prijedlog Uprave Banke ocijeni da su relevantni za obavljanje funkcije člana organa Banke.

Također, ovim dokumentom se definišu nivoi ovlaštenja i odgovornosti za procjenu, opšti zahtjevi za procjenu, postupak procjene, obaveze dostave procjene prema FBA, postupanje Banke kod procjena, potreba ponovne procjene, obaveze članova organa Banke, procjene ostalih zaposlenika Banke, mjere Banke u slučaju ocjene neprimjerenosti, kriteriji i procjena ugleda, kriteriji i procjena iskustva, te drugi bitni kriteriji kod procjene. Banka posebno vodi računa prilikom procjene o utvrđivanju nezavisnosti članova organa Banke, odnosno sposobnosti člana da samostalno obavlja svoju dužnost u interesu Banke i bez uticaja drugih lica koja mogu dovesti do sukoba interesa, te da postoje kolektivna i individualna znanja i stručne spoznaje za obavljanje funkcija, kao i mogućnost posvećivanja dovoljno vremena u radu organa Banke.

2.5 Odbor za reviziju

Članovi Odbora za reviziju Banke:

1. Harun Kapetanović, Predsjednik
2. AbdulHakim Kanan, zamjenik Predsjednika
3. Abdullah AbuKhajil, član.

2.6 Ostali odbori

Banka objavljuje članove ostalih odbora koje je uspostavio Nadzorni odbor:

- Odbor za imenovanja i naknade
- Odbor za rizike

2.7 Odbor za imenovanje i naknade

Odbor za imenovanja i naknade je formiran odlukama Nadzornog odbora od 12.03.2018. i 22.10.2018. godine, u sastavu:

1. Abdulla Al Shehhi, zamjenik Predsjednika Nadzornog odbora, predsjednik Odbora za imenovanje i naknade;
2. Muhammad Umair Husain, član Nadzornog odbora, član Odbora za imenovanje i naknade;
3. Amer Bukvić, Predsjednik Uprave, član Odbora za imenovanje i naknade; i
4. Emir Čehajić, član Uprave Banke, član Odbora za imenovanje i naknade (bez prava glasa i ujedno sekretar Odbora za imenovanje i naknade).

Sektor za HR i administraciju pruža stručnu pomoć u radu Odbora.

Nadležnost Odbora za imenovanje i naknade se utvrđuje odredbama članova 57., 60. i 62. Zakona o bankama i eventualno drugim propisima FBA, te Poslovníkom o radu Odbora. Imajući u vidu

strukturu, veličinu i kompleksnost poslovanja Banke, Nadzorni odbor Banke je formirao jedan odbor koji pokriva i imenovanja i naknade. Sjednica odbora se održava najmanje jednom godišnje ili češće po odluci Predsjednika ili ukoliko to zahtijeva situacija.

2.8 Odbor za rizike

Odbor za rizike je formiran odlukama Nadzornog odbora od 12.03.2018. i 22.10.2018. godine, u sastavu:

1. Kamil Gokhan Bozkurt, član Nadzornog odbora, predsjednik Odbora za rizike;
2. Muhammad Umair Husain, član Nadzornog odbora, član Odbora za rizike;
3. Amer Bukvić, Predsjednik Uprave, član Odbora za rizike; i
4. Emina Šišić, član Uprave Banke, član Odbora za rizike (bez prava glasa i ujedno sekretar odbora za rizike).

Rukovodilac funkcije kontrole rizika će također biti uključen u pripreme i rad Odbora.

Nadležnost odbora za rizike se utvrđuje odredbama članova 57. i 61. Zakona o bankama i eventualno drugim propisima FBA, te Poslovníkom o radu odbora. Sjednica Odbora se održava najmanje jednom godišnje ili češće po odluci Predsjednika ili ukoliko to zahtijeva situacija.

2.9 Način organizovanja funkcije Interne revizije i rukovodioca interne revizije

Interna revizija je organizirana kao samostalna organizacijska cjelina (sektor) i jedna od kontrolnih funkcija Banke.

Šemu organizacije interne revizije odobrava Nadzorni odbor Banke u okviru šeme organizacije Banke kroz Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji Banke.

Sektorom interne revizije rukovodi glavni interni revizor Banke čiju funkciju obavlja Enver Redžović.

Glavnog internog revizora i ostale interne revizore imenuje Nadzorni odbor Banke, čime se osigurava nezavisnost u radu interne revizije.

Interna revizija je odgovorna za identifikaciju, praćenje i ocjenu rizika u poslovanju Banke i provjeru da li je u Banci uspostavljen sistem internih kontrola koji osigurava da se rizicima upravlja na način kojim se rizici umanjuju na prihvatljivu mjeru. U provođenju svojih nadležnosti interna revizija ima ovlaštenja za neograničen i neometan rad i sarađuje sa Odborom za reviziju Banke. Interna revizija direktno izvještava Odbor za reviziju Banke, a u slučajevima značajnijih neslaganja, interna revizija obavještava direktno Nadzorni odbor.

2.10 Imenovanje eksternog revizora Banke

Nezavisnog eksternog revizora imenuje Skupština Banke na prijedlog Nadzornog odbora, uz prethodno pribavljeno odobrenje FBA, na period od 3 godine (u skladu sa novom zakonskom regulativom). Nezavisni eksterni revizor obavlja aktivnosti eksterne revizije u Banci na način i pod uslovima propisanim zakonima, odlukama FBA i međunarodnim računovodstvenim standardima. Eksterni revizor Banke za 2019. godinu je bila revizorska kuća Ernst & Young d.o.o. Sarajevo.

3. Strategija i politika upravljanja rizicima

Banka je uspostavila sistem upravljanja rizicima koji omogućava da se upravlja svim rizicima kojima je izložena ili može biti izložena po osnovu poslovnih aktivnosti i isti je srazmjeran prirodi, obimu i složenosti poslovanja Banke. U cilju adekvatnog i kontinuiranog upravljanja rizicima Banka ima definisanu organizacionu strukturu koja podržava navedeni sistem upravljanja rizicima.

Kontrola i upravljanje rizicima u Banci se sprovode na osnovu poslovne strategije i strategije rizika usvojenih od strane Nadzornog odbora.

Strategijom upravljanja rizicima uređuje se jedinstveno i dosljedno upravljanje rizicima kojima je Banka izložena ili može biti izložena u svom poslovanju i usklađena je sa poslovnom politikom i strategijom Banke. Za primjenu Strategije upravljanja rizicima odgovorni su nadležni organi Banke i organizacioni dijelovi koji sprovode i učestvuju u sistemu upravljanja rizicima.

Odgovornost za upravljanje rizicima pripada Upravi Banke i Nadzornom odboru.

Uprava Banke je osigurala dostupnost odgovarajuće infrastrukture i osoblja, kao i metoda, standarda i procesa koji ih podržavaju. Na operativnom nivou se odvijaju identifikacija, mjerenje, procjena, odobrenje, nadgledanje, upravljanje i definisanje limita relevantnih rizika.

3.1 Sektori i odbori koji su uspostavljeni kako bi operativno izvršavali funkcije kontrole i sprovodili strateške odluke

3.1.1 Sektor za rizike, kao posebna organizaciona jedinica funkcionalno i organizaciono odvojena od aktivnosti preuzimanja rizika Banke, odgovoran je za sistem upravljanja rizicima u Banci.

Sektor za rizike u svom sastavu ima dva odjela i to:

- Odjeljenje za procjenu kreditnog rizika koje je nadležno i odgovorno za nezavisnu procjenu kreditnog rizika pojedinačnih klijenata/transakcija i davanje mišljenja sa ocjenom rizika nadležnim tijelima za donošenje odluka u okviru pojedinačnog rizika i Politike finansiranja. Također, vrši praćenje usklađenosti aplikacija za finansiranje sa ciljevima Banke u pogledu nivoa rizika te upozorava na eventualna odstupanja definisanih pragova, vodi zapisnike sa FI Komiteta za pravna lica i učestvuje u izradi odluka za odobravanje finansiranja.

- Odjeljenje za administraciju rizika je nadležno za upravljanje, analizu i izvještavanje o kvaliteti portfolija Banke sa aspekta kreditnog rizika, uključujući i rizik koncentracije. Ovo odjeljenje također upravlja i izvještava o tržišnom riziku, vrši izradu regulatornih rezervi i rezervi u skladu sa MSFI 9, kao i upravljanje i monitoring kolateralima.

3.1.2 Funkcija upravljanja rizicima je u Banci definisana kao posebna/nezavisna organizaciona jedinica čija je odgovornost:

- da prati i izvještava o rizicima kojima je Banka izložena ili može biti izložena u svom poslovanju;
- sprovodi stres testiranja;
- vrši ocjenu adekvatnosti i efikasnosti internih kontrola;
- vrši provjeru efikasnosti metoda za upravljanje rizicima;
- vrši analizu praćenja i izvještavanja o adekvatnosti kapitala i likvidnosti Banke, kao i provjeru strategija i postupaka za internu procjenu adekvatnosti kapitala.

3.1.3 Dijeljenje za sprječavanje pranja novca i usklađenost poslovanja/compliance

U Banci je ovo odjeljenje definisano kao posebna funkcija čija je odgovornost identifikacija, praćenje i procjena rizika usklađenosti poslovanja Banke sa zakonima i podzakonskim propisima, te utvrđivanje i sprovođenje odgovarajuće kontinuirane i efikasne kontrole usklađenosti poslovanja Banke, na način koji omogućava ukazivanje na postojeće i potencijalne rizike usklađenosti.

3.1.4 Sektor interne revizije je samostalni organizacioni dio Banke nezavisan od Uprave, nadležan za kontrolu svih aktivnosti Banke i kontinuirano praćenje uočenih slabosti do njihovog otklanjanja. Interna revizija vrši aktivnosti praćenja i procjene adekvatnosti i efikasnosti sistema internih kontrola Banke te daje prijedloge za unaprjeđenje istih, prati izloženosti Banke rizicima kroz kontrolu aktivnosti te adekvatnost uspostavljenih elemenata sistema internih kontrola za upravljanje rizicima.

3.1.5 Sektor sredstava i finansijskih institucija odgovoran je za upravljanje izvorima finansiranja i likvidnost Banke. Sektor sredstava/Odjeljenje za upravljanje aktivom i pasivom izvještava Komisiju za likvidnost o dnevnoj FX poziciji, tekućem stanju deviznih računa, stanju i dospijeću trezorskih operacija i prezentira prijedloge novih plasmana u trezorske operacije.

3.1.6 Komisija za likvidnost prati i razmatra sva tekuća pitanja vezana za likvidnost Banke i o tome izvještava Upravu Banke.

3.1.7 Komitet za upravljanje aktivom i pasivom (engl. Assets and Liability Management Committee - ALCO) nadležan je da formira, revidira, analizira i sprovodi politiku upravljanja aktivom i pasivom Banke.

3.1.8 Komitet za finansiranja i investicije Banke (FI komitet) odobrava izloženost Banke rizicima koji proizilaze iz strukture njenih bilansnih potraživanja i vanbilansnih stavki – finansiranja i investicija u okvirima utvrđenim aktima Banke.

3.1.9 Komitet za upravljanje nekvalitetnom aktivom (Remedial komitet) donosi odluke iz domena naplate problematičnih potraživanja, te prodaje nekretnina i pokretnih stvari preuzetih u postupcima naplate.

3.2 Sistem upravljanja rizicima

Strategijom upravljanja rizicima definisano je sljedeće:

- pregled i definicija svih rizika kojima je Banka izložena ili može da bude izložena u svom poslovanju;
- strateški ciljevi i poslovna strategija;
- politika upravljanja rizicima i osnovna načela preuzimanja i upravljanja rizicima;
- osnovna načela procesa interne procjene adekvatnosti kapitala Banke.

Strategijom upravljanja rizicima identifikovani su i definisani rizici kojima je Banka izložena ili može biti izložena u svom poslovanju, i to:

- **Kreditni rizik** je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke kao rezultat neizvršenja obaveza dužnika prema Banci.
- **Koncentracijski kreditni rizik** je rizik koji direktno ili indirektno proizilazi iz izloženosti Banke prema istom ili sličnom faktoru rizika, kao što su izloženosti prema jednom licu ili grupi povezanih lica, privrednim granama, geografskim područjima i vrstama proizvoda.
- **Tržišni rizik i rizik profitne stope** odnosi se na upravljanje rizikom profitne stope u bankarskoj knjizi, deviznim rizikom, rizikom likvidnosti i pozicijskim rizikom vrijednosnih papira u knjizi trgovanja. Rizik profitne stope proizilazi iz potencijalnih promjena profitnih stopa koje imaju efekat na aktivnosti Banke u bankarskoj knjizi.
- **Rizik likvidnosti** je rizik gubitka koji proizilazi iz postojeće ili očekivane nemogućnosti Banke da podmiri svoje novčane obaveze.
- **Operativni rizik** je rizik koji nastaje zbog propusta zaposlenika, nedostatka internih procesa i sistema, kao i određenih eksternih događaja.
- **Rizik zemlje** je rizik koji se odnosi na državu porijekla lica prema kojem je Banka izložena, odnosno rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat ili kapital Banke zbog nemogućnosti Banke da naplati svoja potraživanja od ovog lica, iz razloga koji su posljedica političkih, ekonomskih ili socijalnih prilika u zemlji porijekla tog lica. Rizik zemlje obuhvata političko-ekonomski rizik i rizik transfera.
- **Rizik usklađenosti** je rizik od izricanja mogućih mjera i kazni te rizik od nastanka značajnog finansijskog gubitka koji Banka može pretrpjeti zbog ne usklađenosti s propisima, standardima i kodeksima te internim aktima.

- **Rizik namirenja** predstavlja mogućost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat ili kapital banke zbog razlike u ugovorenoj cijeni namirenja za određeni dužnički, vlasnički, devizni ili robni instrument i njene sadašnje tržišne vrijednosti.
- **Strateški rizik** je rizik gubitka do kojeg dolazi zbog nepostojanja dugoročne strategije razvoja Banke, donošenja pogrešnih poslovnih odluka, ne prilagođenosti promjenama u ekonomskom okruženju i sl.
- **Reputacioni rizik** je rizik gubitka povjerenja u integritet Banke do kojeg dolazi zbog nepovoljnog javnog mišljenja o poslovnoj praksi iste, koje proizilazi iz aktivnosti Banke, poslovnih veza Banke sa pojedinačnim klijentima ili aktivnosti članova organa Banke, neovisno o tome postoji li osnova za takvo javno mišljenje.
- **Rezidualni rizik** je rizik gubitka koji nastaje ako su priznate tehnike smanjenja kreditnog rizika kojima se koristi Banka ili njihova primjena manje efikasne nego što se prvobitno očekivalo.
- **Rizik eksternalizacije** je zajednički naziv za sve rizike koji nastaju kada Banka ugovorno povjerava drugoj strani (pružaočima usluga) obavljanje aktivnosti koje bi inače sama obavljala.
- **Poslovni rizik** je negativna, neočekivana promjena obima poslovanja i/ili profitnih marži Banke koja može dovesti do značajnih gubitaka i na taj način umanjiti tržišnu vrijednost Banke. Do poslovnog rizika, prije svega, može doći zbog značajnog pogoršanja tržišnog okruženja i promjena u tržišnom takmičenju ili ponašanju potrošača na tržištu.
- **Rizik profitabilnosti** (rizik zarade) je rizik koji nastaje zbog neodgovarajućeg sistema i raspodjele zarade ili nemogućnosti Banke da osigura odgovarajući, stabilni i održivi nivo profitabilnosti.
- **Rizik kapitala** odnosi se na neodgovarajuću strukturu kapitala da podrži obim i prirodu poslovnih aktivnosti Banke ili na poteškoće sa kojima se suočava Banka prilikom pribavljanja novih izvora kapitala, posebno u slučajevima kada postoje hitne potrebe za povećanjem kapitala ili u nepovoljnim uslovima.

Sklonost prema rizicima podrazumijeva nivo rizika koji je Banka spremna da preuzme radi ostvarivanja svojih strategija i politika. Ciljevi upravljanja rizicima usklađeni su sa planom poslovanja Banke i temelje se na limitima i potrebama za kapitalom u skladu sa odlukom o kapitalu kao i internim kapitalnim zahtjevom, na način da Banka:

- Ispuni regulatorne zahtjeve po pitanju visine svih vrsta kapitala i stope finansijske poluge;
- Ispuni kapitalne zahtjeve za kreditni, operativni, valutni i ostale vrste rizika;
- Održi jaku kapitalnu poziciju i jaku poziciju likvidnosti;
- Ispuni visoke interne i eksterne standarde upravljanja rizicima;
- Ispuni dodatne zahtjeve za kapitalom u skladu sa Odlukom FBA o ICAAP-u u Banci.

3.3 Ciljevi i politika upravljanja kreditnim rizikom

Strategijom upravljanja rizicima, Politikom finansiranja i Politikom upravljanja kreditnim rizikom i klasifikacijom aktive, Banka je bliže definisala sistem upravljanja kreditnim rizikom uključujući koncentracijski rizik, rezidualni rizik, rizik profitabilnosti i rizik zemlje.

Poslovna politika Banke zahtijeva i predviđa maksimalnu zaštitu od izloženosti kreditnom riziku, kao najznačajnijem riziku u bankarskom poslovanju. Banka je internim aktima, politikama i procedurama koje se odnose na upravljanje rizicima obezbijedila adekvatan sistem upravljanja kreditnim rizikom kojim se on svodi na prihvatljiv nivo.

Kontrola i upravljanje rizicima u Banci se sprovode na osnovu poslovne strategije i strategije rizika usvojenih od strane Nadzornog odbora. Strategijom upravljanja rizicima uređuje se jedinstveno i dosljedno upravljanje rizicima Banke kojima je izložena ili može biti izložena u svom poslovanju i usklađena je sa poslovnom politikom i strategijom Banke. Za primjenu Strategije upravljanja rizicima odgovorni su nadležni organi Banke i organizacioni dijelovi koji sprovode i učestvuju u sistemu upravljanja rizicima.

Uprava Banke je podržana od strane nekoliko sektora, odnosno tijela - odbora koji su uspostavljeni kako bi operativno izvršavali funkcije kontrole i sprovodili strateška zaduženja upravljanja kreditnim rizikom, kako slijedi:

- **Komitet za finansiranje i investicije Banke (FI komitet)** odobrava izloženost Banke rizicima koji proizilaze iz strukture njenih bilansnih potraživanja i vanbilansnih stavki – finansiranja i investicija u okvirima utvrđenih aktima Banke.
- **Komitet za upravljanje nekvalitetnom aktivom** donosi odluke iz domena naplate problematičnih potraživanja, te prodaje nekretnina i pokretnih stvari preuzetih u postupcima naplate.
- **Sektor za rizike** provodi upravljanje kreditnim rizikom i praćenje stanja kreditnog portfolija kategorija klijenata pravnih i fizičkih lica. Sektor također analizira kreditne zahtjeve te u skladu s tim daje mišljenje o prihvatljivosti kreditnog rizika.

Banka upravlja kreditnim rizikom uspostavljanjem adekvatnih procesa za utvrđivanje minimalne sposobnosti otplate dužnika prilikom odobrenja plasmana, kao i za redovno praćenje iste za sve vrijeme trajanja ugovornog odnosa, definisanjem različitih nivoa odlučivanja prilikom odobrenja plasmana, uspostavljanjem limita kojima se definiše nivo rizika koji je Banka voljna da prihvati na nivou pojedinačnih komitenata, geografskih područja i industrija, kao i kroz praćenje tih limita.

Banka upravljanje kreditnim rizikom vrši putem:

- Procesu odobravanja finansiranja/plasmana;
- Procesu upravljanja kolateralima;
- Procesu mjerenja kreditnog rizika u skladu sa regulatornim okvirom (odlukama Agencije za bankarstvo FBiH) i Internom metodologijom Banke;
- Procesu monitoringa portfolija i praćenjem kvalitete istog;

- Procesu obračuna minimalnog kapitalnog zahtjeva za kreditni rizik i interne procjene adekvatnosti kapitala;
- Procesu ranog otkrivanja znakova upozorenja (EWS);
- Procesu upravljanja rizičnim plasmanima i nekvalitetnom aktivom.

Cilj upravljanja kreditnim rizikom je minimiziranje negativnih efekata kreditnog rizika na finansijski rezultat i kapital Banke.

Prilikom analize klijenata za finansiranja/plasmane vrši se analiza kvalitativnih i kvantitativnih pokazatelja poslovanja klijenata, identifikovanje nivoa rizika kao i kontrola iskorištenosti limita. U cilju nadzora i kontrole Banka je definisala limite koji odražavaju uslove na tržištu i poslovnu strategiju, kao i rizik koji je Banka spremna preuzeti. Banka također koristi rezultate interno razvijenog kreditnog rejtinga klijenata, koji sadrži finansijske i ponašajne varijable klijenata.

Komitet za finansiranje i investicije Banke ili organizacioni dio po ovlaštenju Komiteta donosi odluku o odobravanju pojedinačnog finansiranja ili garancije fizičkih i pravnih lica, zbog kojih nastaje ili se povećava izloženost Banke kreditnom riziku/riziku finansiranja.

Nakon odobrenja plasmana vrši se monitoring plasmana i poslovanja klijenata u cilju adekvatne i pravovremene klasifikacije i prepoznavanja potencijalnih gubitaka.

Banka posebnu pažnju obraća na praćenje izloženosti kreditnom riziku loše aktive, odnosno nekvalitetnih finansiranja/plasmana koje obuhvata:

- praćenje nivoa portfolija;
- praćenje na individualnoj osnovi;
- praćenje stanja i ročnosti preuzimanja sredstava stečenih u procesu naplate.

Upravljanje nekvalitetnom aktivom uključuje i praćenje realizacije plana naplate nekvalitetne aktive.

U svrhu kontrole rizika koncentracije utvrđeni su interni limiti izloženosti sa istim ili sličnim faktorima rizika (prema djelatnosti), pojedinačnim dužnicima ili grupama povezanih lica. Uspostavljanje limita izloženosti je osnov za diverzifikaciju kreditnog portfolija.

Banka također, kako bi umanjila izloženost kreditnom riziku, upravlja kolateralima u skladu sa Procedurom za upravljanje kolateralima.

Izvještavanje o kreditnom riziku na nivou Banke obuhvata i sistem eksternog i internog izvještavanja o upravljanju kreditnim rizikom. Eksterno izvještavanje vrši se u skladu sa zahtjevima Agencije za bankarstvo FBiH i Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja, a interno izvještavanje u skladu sa internim aktima Banke.

Izvještaj o upravljanju kreditnim rizikom sadrži: ukupnu izloženost kreditnom riziku, izloženost kreditnom riziku prema internoj metodologiji kao i prema Odluci Agencije za bankarstvo FBiH,

iznos dospjelih potraživanja, pregled nekvalitetnih finansiranja, vrijednost kvalitetnih i prvoklasnih kolaterala, iznos rezervi za procijenjene gubitke i ispravke vrijednosti.

Uzimajući u obzir potrebe daljeg unaprjeđenja upravljanja rizicima, Banka je tokom 2019. godine izvršila izmjene internih akata kojima se uređuje upravljanje rizicima. Izmjenama strategije i politika izvršena su usklađivanja sa izmjenama regulative i unaprijeđeno je upravljanje kreditnim rizicima.

Proces upravljanja kreditnim rizikom u Banci predmet je kontinuirane kontrole od strane interne revizije.

3.4 Ciljevi i politika upravljanja rizikom likvidnosti

Cilj upravljanja rizikom likvidnosti je održavanje nivoa likvidnih sredstava, kako bi se na vrijeme izmirivale dospjele obaveze po bilansnim i vanbilansnim poslovima Banke, odnosno minimizirali negativni efekti na finansijski rezultat i kapital Banke.

Strategijom upravljanja rizicima, Programom za upravljanje rizikom likvidnosti i procedurama rada Banka je bliže definisala sistem upravljanja rizikom likvidnosti.

Uspostavljenom organizacionom strukturom, poslovne aktivnosti, linije odlučivanja i odgovornosti jasno su razgraničene na proces upravljanja rizikom likvidnosti (Sektor za rizike) i proces preuzimanja rizika likvidnosti (Sektor sredstava i finansijskih institucija).

Komitet za upravljanje aktivom i pasivom i Komisija za likvidnost imaju primarnu ulogu u procesu upravljanja rizikom likvidnosti, u okviru svoje nadležnosti u redovnim i vanrednim uslovima poslovanja. Također, u procesu upravljanja rizikom likvidnosti ulogu imaju i ostali odbori Banke (FI Komitet, Komitet za upravljanje nekvalitetnom aktivom), čije odluke mogu uticati na izloženost pomenutom riziku.

Banka nastoji održavati ravnotežu između kontinuiteta finansiranja i fleksibilnosti, korištenjem obaveza različitih dospijeca. Banka kontinuirano procjenjuje rizik likvidnosti identificirajući i prateći promjene u finansiranju koje su potrebne za dostizanje poslovnih ciljeva.

Banka je uspostavila osnovne principe upravljanja rizikom likvidnosti i to:

- spremnost da se odgovori dospelim obavezama kroz održavanje minimalnog nivoa likvidne imovine;
- održavanje usklađenosti između priliva i odliva sredstava kroz limitiranje valutne i ročne neusklađenosti potraživanja i obaveza;
- utvrđivanje planiranih aktivnosti u slučaju nastanka nepredviđenih događaja.

Identifikacija rizika likvidnosti podrazumijeva analiziranje svih indikatora koji dovode do nastanka i povećanja rizika likvidnosti, kao i praćenje nivoa raspoloživih likvidnih sredstava (rezervi likvidnosti) i razmatranje vrste i visine izvora sredstava, kroz procjenu stabilnosti depozita.

Banka ima uspostavljen sistem izvještavanja o riziku likvidnosti, koji obuhvata procjenu i analizu izloženosti riziku likvidnosti, usklađenost sa eksternim i internim limitima, rezultate stres test analize i prijedlog mjera.

3.5 Ciljevi i politika upravljanja tržišnim rizikom

Banka tržišnim rizicima smatra:

- pozicijski rizik;
- devizni rizik;
- robni rizik.

U svom poslovanju Banka je, po osnovu pozicija koje se vode u bankarskoj knjizi, izložena deviznom riziku koji predstavlja mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke kao rezultat promjene valutnog/deviznog kursa.

Prilikom izračuna kapitalnih zahtjeva za tržišni rizik Banka primjenjuje standardizirani pristup.

Strategijom upravljanja rizicima, Programom za upravljanje deviznim rizikom i procedurama rada Banka je bliže definisala sistem upravljanja valutnim/deviznim rizikom.

Banka je uspostavila odgovarajuću organizacionu strukturu, poslovne aktivnosti, linije odlučivanja i odgovornosti tako što je jasno razgraničila proces preuzimanja valutnog/deviznog rizika od procesa njegovog upravljanja i procesa podrške.

Programom za upravljanje deviznim rizikom definisani su limiti u okviru zakona i odluka Agencije za bankarstvo FBiH.

Uspostavljen je i sistem izvještavanja koji obuhvata procjenu izloženosti valutnom/deviznom riziku, usklađenost sa definisanim limitima (eksternim i internim), rezultate stres test analize, kao i prijedlog mjera. Dnevno se vrši izvještavanje Komisiji za likvidnost, mjesečno Komitetu za upravljanje aktivom i pasivom, a kvartalno Nadzornom odboru.

3.6 Ciljevi i politika upravljanja kamatnim rizikom/rizikom profitne stope

Kamatni rizik/rizik profitne stope je rizik od mogućeg nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital banke po osnovu pozicija iz bankarske knjige usljed promjena kamatnih stopa/profitnih stopa.

Banka je uspostavila odgovarajuću organizacionu strukturu, poslovne aktivnosti, linije odlučivanja i odgovornosti tako što je jasno razgraničila proces preuzimanja rizika od procesa njegovog upravljanja.

Komitet za upravljanje aktivom i pasivom ima značajnu ulogu u procesu upravljanja kamatnim rizikom/rizikom profitne stope. Izvještaj o kamatnom riziku/riziku profitne stope mjesečno razmatra Komitet za upravljanje aktivom i pasivom koji analizira izloženost Banke ovom riziku, a izvještaj se kvartalno dostavlja i Agenciji za bankarstvo FBiH.

Upravljanje kamatnim rizikom/rizikom profitne stope vrši se u skladu sa Procedurom za upravljanje kamatnim rizikom/rizikom profitne stope.

Banka upravlja različitim oblicima kamatnog/profitnog rizika i to:

- **Rizik ročne neusklađenosti ponovnog utvrđivanja kamatnih/profitnih stopa (repricing risk)** – rizik kojem je Banka izložena zbog vremenske neusklađenosti dospijeća (za stavke sa fiksnom kamatnom/profitnom stopom) i ponovnog utvrđivanja kamatnih/profitnih stopa (za stavke sa varijabilnom/promjenjivom kamatnom/profitnom stopom) bilansnih i vanbilansnih pozicija bankarske knjige.
- **Bazni kamatni/profitni rizik (basis risk)** – rizik kome je Banka izložena zbog različitih referentnih kamatnih/profitnih stopa kod kamatno/profitno osjetljivih pozicija sa sličnim karakteristikama što se tiče dospijeća ili ponovnog određivanja cijena.
- **Rizik opcija (optionality risk)** - rizik koji proizilazi iz ugovornih odredbi u vezi sa kamatno osjetljivim pozicijama odnosno koji proizilazi iz ugovorenih kamatnih opcionalnosti.
- **Rizik krive prinosa (yield curve risk)** - rizik koji proizilazi iz uticaja promjene oblika i/ili nagiba krive prinosa na ekonomsku vrijednost Banke.

Izloženost Banke kamatnom/profitnom riziku mjeri se osjetljivošću finansijskog rezultata i kapitala Banke na moguća negativna kretanja kamatnih/profitnih stopa. Efekat negativnog kretanja kamatnih/profitnih stopa na finansijski rezultat i kapital Banke izračunava se množenjem GAP-ova pretpostavljenih promjena kamatnih/profitnih stopa (primenjuje se standardni kamatni/profitni šok od 200 baznih poena). GAP predstavlja razliku između kamatno/profitno osjetljive aktive i kamatno/profitno osjetljive pasive.

Banka izračunava omjer promjene ekonomske vrijednosti bankarske knjige i regulatornog kapitala Banke koji ne bi trebao biti veći od 20%.

Banka je uspostavila sistem izvještavanja, koji obuhvata kvantitativnu i kvalitativnu procjenu izloženosti kamatnom riziku i vrši se primjenom internih modela statičkog i dinamičkog GAP-a i racio analize, ekonomske vrijednosti kapitala, neto sadašnje vrijednosti i stres testiranja. Banka, također, kod upravljanja kamatnim rizikom/rizikom profitne stope koristi i metodu procjene uticaja na neto prihod/dobit na mjesečnom nivou. Izvještaji se mjesečno dostavljaju Komitetu za upravljanje aktivom i pasivom, a kvartalno Nadzornom odboru i Agenciji za bankarstvo FBiH.

3.7 Ciljevi i politika upravljanja operativnim rizicima

Operativni rizik predstavlja mogućnost nastanka gubitka za Banku i negativnih efekata na kapital Banke zbog neadekvatnih internih sistema, procedura i kontrola, slabosti i propusta u izvršavanju poslovnih aktivnosti, nezakonitih radnji i vanjskih događaja koji mogu Banku izložiti gubitku.

U skladu sa Bazelskim standardima Banka je prepoznala četiri osnovna uzroka događaja koji dovode do operativnih rizika i gubitaka u Banci, a to su: ljudski faktor, procesi, sistemi i eksterni faktor.

Sistem upravljanja operativnim rizikom obuhvaća načela, pravila, postupke i metode za upravljanje operativnim rizikom, te jasno definiše uloge i odgovornosti na svim nivoima upravljanja koje su utvrđene opštim pravilima za upravljanje rizicima, politikama, uputstvima, odlukama, metodologijama i procedurama.

Krajnji cilj upravljanja operativnim rizicima je smanjenje vjerojatnoće nastanka prvenstveno bitnih šteta, kao i ublažavanje potencijalnih i stvarnih gubitaka, tj. pomjeranje u pravcu manje učestalosti nastanka i što manjih iznosa mogućih gubitaka.

Identifikacija i mjerenje rizika, čime se omogućava praćenje i primjereno ublažavanje rizika radi usklađivanja Banke izloženosti operativnom riziku jeste glavni cilj upravljanja operativnim rizikom.

Nivoi upravljanja operativnim rizikom su:

- Nadzorni odbor Banke, Uprava Banke i Interna revizija zaduženi su za uspostavljanje sistema upravljanja operativnim rizikom, te za praćenje i nadziranje izloženosti operativnom riziku i adekvatnosti upravljanja operativnim rizikom;
- Rukovodioci organizacionih jedinica Banke zaduženi za identifikaciju, evidenciju, procjenu i praćenje identifikovanih operativnih rizika;
- Odjeljenje za operativni rizik, informacijsku sigurnost i internu kontrolu ima funkciju kontrole rizika, odnosno zaduženo je za koordinaciju i kontrolu prikupljenih podataka o operativnim rizicima, kvantifikaciju njihovih učinaka te izvještavanje Uprave i nadzornih tijela Banke;
- Svi zaposlenici Banke u svojim nadležnostima aktivno sudjeluju u upravljanju operativnim rizikom.

Identifikacija, mjerenje i praćenje rizika provodi se kroz sljedeće procese:

- Identifikaciju izvora operativnih rizika i njihovo prijavljivanje;
- Analizu događaja koja podrazumijeva analizu identifikovanih i prijavljenih događaja operativnih rizika u poslovanju Banke koji su doveli do gubitaka, kao i onih događaja koji su mogli da prouzrokuju nastanak gubitka.

Samoprocjenjivanje se obavlja jednom godišnje u svrhu sagledavanja rizika po osnovu svih evidentiranih finansijskih gubitaka i događaja koji su ih proizveli.

O izvršenoj procjeni i mjerenju rizika na osnovu prijavljenih gubitaka sačinjava se izvještaj za Upravu Banke i Nadzorni odbor.

Cilj izvještavanja o operativnom riziku je pružanje podrške za učinkovito upravljanje operativnim rizikom na svim nivoima odgovornosti.

3.8 Ciljevi i politika upravljanja ostalim rizicima

Banka je u skladu sa Metodologijom rizika – matrica rizika i Strategijom za upravljanje rizicima definisala i ostale rizike čija je učestalost u prethodnom periodu bila rijetka ili izrazito rijetka, a potencijalni finansijski efekat nizak i/ili umjeren.

Banka ima uspostavljen proces upravljanja i praćenja rizika i definisane i usvojene politike i procedure o istom.

Banka koristi standardizirani pristup u procjeni kreditnog rizika. U nastavku su informacije o izloženosti kreditnom riziku i efektima smanjenja istog:

Vrsta izloženosti (000 BAM)	Vrijednost neto izloženosti prije korištenja kreditne zaštite		Vrijednost neto izloženosti poslije korištenja kreditne zaštite		Rizikom ponderisana aktiva	
	Bilansne izloženosti	Vanbilansne izloženosti	Bilansne izloženosti	Vanbilansne izloženosti	Bilansne izloženosti	Vanbilansne izloženosti
Izloženosti prema centralnim vladama ili centralnim bankama	276.938	0	276.938	0	0	0
Izloženosti prema regionalnim vladama ili lokalnim vlastima	56	10	56	10	11	1
Izloženosti prema subjektima javnog sektora	0	0	0	0	0	0
Izloženosti prema multilateralnim razvojnim bankama	0	0	0	0	0	0
Izloženosti prema međunarodnim organizacijama	0	0	0	0	0	0
Izloženosti prema institucijama	136.332	7.168	136.332	7.168	60.240	3.584
Izloženosti prema privrednim društvima	184.492	52.074	176.434	49.025	176.410	16.398
Izloženosti prema stanovništvu	238.313	19.167	237.737	18.658	179.927	3.372
Izloženosti obezbijedene nekretninama	341.094	29.429	340.385	29.429	297.630	9.459
Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	10.660	34	10.660	34	11.564	22
Visokorizične izloženosti	0	0	0	0	0	0
Izloženosti u obliku pokrivenih obveznica	0	0	0	0	0	0
Izloženosti prema institucijama i privrednim društvima sa kratkoročnom kreditnom procjenom	0	0	0	0	0	0

Vrsta izloženosti (000 BAM)	Vrijednost neto izloženosti prije korištenja kreditne zaštite		Vrijednost neto izloženosti poslije korištenja kreditne zaštite		Rizikom ponderisana aktiva	
	Bilansne izloženosti	Vanbilansne izloženosti	Bilansne izloženosti	Vanbilansne izloženosti	Bilansne izloženosti	Vanbilansne izloženosti
Izloženosti u obliku udjela ili dionica u investicijskim fondovima	0	0	0	0	0	0
Izloženosti na osnovu vlasničkih ulaganja	611	0	611	0	611	0
Ostale stavke	49.104	19	58.447	3.577	23.641	4
Ukupno	1.237.600	107.901	1.237.600	107.901	750.034	32.840

3.9 Izloženost tržišnom riziku

U svom poslovanju Banka je po osnovu pozicija koje se vode u bankarskoj knjizi izložena deviznom riziku koji predstavlja mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke kao rezultat promjene valutnog/deviznog kursa. Prilikom izračuna kapitalnih zahtjeva za tržišni rizik, primjenjuje se standardizirani pristup.

3.10 Izloženost operativnom riziku

Za izračun iznosa izloženosti operativnom riziku Banka primjenjuje jednostavni pristup. Prema jednostavnom pristupu kapitalni zahtjev za operativni rizik iznosi 15% trogodišnjeg prosjeka relevantnog pokazatelja. Banka izračunava trogodišnji prosjek na osnovu podataka za posljednja tri dvanaestomjesečna perioda na kraju finansijske godine.

Ukupan iznos izloženosti operativnom riziku računa se množenjem kapitalnog zahtjeva sa 12,5.

Banka prilikom izračuna relevantnog pokazatelja ne uključuje :

- Troškove ispravke vrijednosti i rezervisanja za vanbilansne stavke i operativne troškove poslovanja;
- Neto dobit/gubitak od finansijske imovine koja se drži do dospelja i raspoloživa za prodaju;
- Vanredne prihode;
- Prihode od osiguranja.
- Troškove naknada za plaćanje eksternalizovanih usluga koje su pružale treće strane koje nisu matično društvo Banke, podređeno društvo Banke ili podređeno društvo matičnog društva.

3.11 Izloženost Banke kreditnom riziku

Banka kontinuirano na mjesečnom nivou vrši praćenje plasmana i poslovanja klijenata u cilju adekvatne i pravovremene klasifikacije klijenata i prepoznavanja potencijalnih gubitaka.

Prilikom analize i procjene za određivanje ispravki vrijednosti za kreditni rizik i rezervisanja po gubicima za vanbilansne stavke kao i klasifikacije u skladu sa odlukama Agencije za bankarstvo FBiH, Banka koristi dva pristupa i to:

- Pristup definisan Internom metodologijom umanjenja vrijednosti prema MSFI 9;
- Pristup definisan regulatornim okvirom u skladu sa Programom sa politikama i procedurama za upravljanje kreditnim rizikom i klasifikaciju aktive.

Pozitivna razlika između obračunatih rezervi za kreditne gubitke (na bazi regulatornog pristupa) s jedne strane i ispravki vrijednosti i rezervisanja za potencijalne gubitke (na bazi Interne metodologije) sa druge strane, predstavlja odbitnu stavku od kapitala.

Banka dospjela nenaplaćena potraživanja definiše kao sva potraživanja koja nisu naplaćena u roku dospijeća (po osnovu glavnice, profitne marže, naknada, plaćenih garancija i ostalih dospjelih obaveza).

Status neispunjavanja obaveza utvrđuje se na nivou klijenta za sve izloženosti. Status neispunjavanja obaveza dužnika postoji kada je dužnik u kašnjenju više od 90 dana u materijalno značajnom iznosu ili se, na osnovu analize finansijskog stanja, procjenjuje da dužnik neće moći izmiriti svoje obaveze u cjelosti bez realizacije sredstava obezbjeđenja nezavisno od toga da li dužnik svoje obaveze izmiruje blagovremeno ili ne. Operativno, s obzirom na uspostavljeni proces klasifikacije plasmana prema FBA regulativi, Banka status neispunjavanja obaveza identifikira na sljedeći način:

- Dužnik je u kašnjenju više od 90 dana u materijalno značajnom iznosu, ili
- Restrukturiranje potraživanja usljed značajnog pogoršanja finansijskog stanja dužnika, uz umanjenje glavnice, kamate/profita/ naknade, ili produženja roka vraćanja istih, ili
- Naznaka djelomičnog ili potpunog otpisa potraživanja, ili
- Likvidacija ili stečaj dužnika
- Ostali događaji za koje Banka procijeni da mogu negativno uticati na mogućnost klijenta da uredno servisira svoje obaveze.

Brojanje dana kašnjenja započinje danom kada je ukupan iznos svih dospjelih neizmirenih obaveza dužnika, po svim ugovornim iznosima postao materijalno značajan.

3.11.1 Ispravke vrijednosti za kreditne gubitke u skladu sa Internom metodologijom umanjenja vrijednosti prema MSFI 9

Banka mjerenje umanjenja vrijednosti vrši na način kako je definisano internom metodologijom i pokriva finansijsku imovinu vrednovanu metodom amortizacijskog troška i fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit (ako postoji), te povezane vanbilansne izloženosti.

Obračun ispravki vrijednosti i rezervi za kreditne gubitke pokriva sljedeće:

- Izloženosti fizičkim licima;
- Izloženosti pravnim licima (uključujući i SME klijente);
- Izloženosti bankama i ostalim finansijskim institucijama;
- Izloženosti prema državi, državnim institucijama, općinama i sl;
- Ostala potraživanja.

Na svaki datum izvještavanja Banka za finansijski instrument mjeri rezervacije za umanjenje vrijednosti u iznosu jednakom očekivanim kreditnim gubicima tokom vijeka trajanja instrumenta, ako se nakon početnog priznavanja kreditni rizik tog finansijskog instrumenta znatno povećao.

Ispravke vrijednosti se obračunavaju grupno na nivou portfolija i na individualnoj osnovi. Na značajne pojedinačne plasmane se vrši procjena ispravke vrijednosti na individualnom nivou ukoliko zadovoljavaju status neispunjenja obaveza, dok se ostatak portfolija procjenjuje grupno.

Umanjenje vrijednosti na grupnoj osnovi Banka primjenjuje na:

- Izloženosti koje ne zadovoljavaju status neispunjavanja obaveza;
- Izloženosti koje zadovoljavaju status neispunjavanja obaveza, ali nisu pojedinačno značajne.

Na temelju statusa neispunjavanja obaveza, te pojedinačnoj značajnosti izloženosti, Banka razlikuje različite pristupe mjerenju umanjenja vrijednosti (pojedinačna ili grupna procjena), koja rezultiraju jednom od sljedeće tri vrste rezervisanja/umanjenja vrijednosti:

- Izloženost je u statusu neispunjavanja obaveze, te je pojedinačno značajna (faza 3) - posebne rezervacije za kreditne gubitke na pojedinačnoj osnovi. Mjerenje umanjenja vrijednosti bazirano je na pojedinačnoj procjeni pojedine izloženosti, uzimajući u obzir očekivane buduće novčane tokove kroz nekoliko različitih scenarija.
- Izloženost je u statusu neispunjavanja obaveze, ali nije pojedinačno značajna (faza 3) - posebne rezervacije za kreditne gubitke na grupnoj osnovi. Mjerenje umanjenja vrijednosti je za pojedinačno neznačajne izloženosti gdje je identificiran događaj gubitka, uzimajući u obzir procjenu umanjenja vrijednosti portfolija imovine sa sličnim karakteristikama, na bazi formule, a ne preko individualnih projekcija novčanih tokova.
- Izloženost nije u statusu neispunjavanja obaveze (faza 2 i faza 1) – opće rezervacije za očekivane kreditne gubitke. Ispravke vrijednosti za očekivane gubitke se za izloženosti razlikuju u zavisnosti da li je procjena gubitaka na dvanaestomjesečnom nivou (faza 1) ili na cjeloživotnom nivou (faza 2).

Banka posjeduje interno razvijeni model kreditnog rejtinga pravnih lica, koji služi kao jedan od pokazatelja prilikom utvđivanja nivoa kreditnog rizika. Model se na redovnoj bazi validira, te unaprijedje njegov kvalitet. Model sadrži rejting na osnovu finansijskih pokazatelja duženika, te na osnovu ponašajnih pokazatelja.

U skladu sa zahtjevima standarda, kao i sa svojim sistemom upravljanja rizicima, Banka vrši podjelu izloženosti/klijenata na faze u smislu pripadajućeg nivoa rizika, i to:

Faza 1 (stage 1) – sve nove izloženosti/klijenti svoj početak imaju u fazi 1, osim POCI imovine, što uključuje i sve izloženosti/klijente koji nisu obuhvaćeni kriterijima za Fazu 2, Fazu 3 i POCI. Banka za ova potraživanja priznaje rezervisanja po osnovu 12mECL-a (Izračun očekivanih gubitaka na dvanaestomjesečnom nivou).

Faza 2 (stage 2) – izloženosti/klijenti za koje je evidentirano značajno povećanje kreditnog rizika u odnosu na trenutak odobravanja, a ne postoji objektivni dokaz umanjenja vrijednosti. Banka za ova potraživanja priznaje rezervisanja po osnovu LEL (izračuna očekivanih gubitaka na cjeloživotnom nivou).

Faza 3 (stage 3) – izloženosti/klijenti za koje postoji objektivni dokaz umanjenja vrijednosti, izloženosti koje su označene kao defaultne tj. oni klijenti koji su u statusu nemogućnosti izmirenja obaveza, u skladu s ranije definiranim statusom defaulta.

POCI - Finansijska imovina koja je kupljena ili nastaje kao kreditno umanjena imovina je posebna klasa finansijske aktive u smislu standarda i tretmana izračuna umanjenja vrijednosti. Za ovu imovinu procjena očekivanih kreditnih gubitaka se uvijek radi na cjeloživotnom nivou (bilo u fazi 2 ili fazi 3), a za diskontovanje očekivanih novčanih tokova se koristi kreditno prilagođena efektivna profitna marža.

Prilikom procjene ECL-a Banka u skladu sa Metodologijom razmatra različite scenarije i to za fazu 1 i fazu 2 jedan scenario, dok se za fazu 3 i POCI koriste dva scenarija vjerovatnoće definisana u skladu sa internom metodologijom.

Umanjena finansijska imovina klasifikuje se u kategorije, zavisno od stepena naplativosti koji se određuje na osnovu broja dana koliko je prekoračen rok dospeljeća, procjene finansijskog položaja dužnika i kvaliteta instrumenata obezbjeđenja naplate.

3.11.2 Klasifikacija u skladu sa regulatornim zahtjevom

Banka obavlja redovan pregled, pažljivu procjenu, te klasifikaciju svakog pojedinačnog finansiranja.

Stavke aktive Banke koje se klasifikuju u skladu sa regulatornim zahtjevom:

- U bilansu Banke: finansiranja, depoziti kod banaka, profitna marža i naknade, vrijednosni papiri koji se drže do dospeljeća, vrijednosni papiri koji su raspoloživi za prodaju, stečena finansijska i materijalna aktiva u procesu naplate potraživanja i druga bilansna aktiva, osim bilansne aktive koja se odlukom FBA ne klasifikuje;
- U vanbilansu Banke: izdate garancije, avali, akcepti mjenica i drugi oblici jemstva, nepokriveni akreditivi, neopoziva odobrena, a neiskorištena finansiranja i sve druge stavke koje predstavljaju potencijalne obaveze Banke.

Stavke bilansne aktive Banke koje se ne klasifikuju:

- Gotovina u blagajni i trezoru, novčana sredstva na računu rezerve kod Centralne banke BiH, zlato i drugi plemeniti metali;

- Sredstva po viđenju i oročena sredstva do mjesec dana na računima banaka koje su prema posljednjem rangiranju izvršenog od strane Standard & Poor's ili Fitch IBCA, rangirani s najmanje BBB- ili s najmanje Baa3 od strane Moody's;
- Materijalna i nematerijalna imovina;
- Stečena finansijska i materijalna aktiva u procesu naplate potraživanja u toku godinu dana od dana sticanja;
- Vlastite (trezorske) dionice;
- Potraživanja za više uplaćene poreske obaveze;
- Vrijednosni papiri namijenjeni trgovanju;
- Potraživanja od Vlade BiH, Vlade FBiH i Vlade RS, vrijednosni papiri emitovani od strane Vlade BiH, Vlade FBiH i Vlade RS i potraživanja obezbijeđena njihovim bezuslovnim garancijama plativim na prvi poziv.

Klasifikacija stavki aktive koje se klasifikuju obavlja se bez obzira da li su stavke dospjele ili nedospjele, pri čemu predmeti razmatranja moraju biti:

- Objektivni kriteriji (poštovanje rokova u izvršavanju obaveza i starost već dospjelih obaveza);
- Subjektivni kriteriji (kriteriji vezani za finansijsko i ekonomsko stanje kao i uočene poslovne i moralne osobine).

Proces obračuna ispravki vrijednosti u skladu sa internom metodologijom i rezervisanja za kreditne gubitke u skladu sa zahtjevom regulatora prolazi kroz nekoliko faza i koraka internih kontrola.

Banka za izračun kapitalnih zahtjeva za kreditni rizik koristi standardizovani pristup. U nastavku je tabelarni pregled ukupnih i prosječnih iznosa izloženosti definisanih u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala banke.

3.11.3 Ukupna prosječna izloženost Banke

Vrsta izloženosti (000 BAM)	Neto vrijednost izloženosti na kraju razdoblja	Prosječna neto vrijednost izloženosti tokom razdoblja
Izloženosti prema centralnim vladama ili centralnim bankama	276.938	256.469
Izloženosti prema regionalnim vladama ili lokalnim vlastima	66	933
Izloženosti prema subjektima javnog sektora		
Izloženosti prema multilateralnim razvojnim bankama		
Izloženosti prema međunarodnim organizacijama		
Izloženosti prema institucijama	143.500	127.196
Izloženosti prema privrednim društvima	236.566	211.669
Izloženosti prema stanovništvu	257.480	252.146
Izloženosti obezbijeđene nekretninama	370.523	330.195
Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	10.694	13.102
Visokorizične izloženosti		
Izloženosti u obliku pokrivenih obveznica		
Izloženosti prema institucijama i privrednim društvima sa kratkoročnom kreditnom procjenom		
Izloženosti u obliku udjela ili dionica u investicijskim fondovima		
Izloženosti na osnovu vlasničkih ulaganja	611	605
Ostale stavke	49.123	46.486
Ukupno	1.345.501	1.238.801

Za potrebe objave informacija Banka smatra da su sljedeće kategorije izloženosti značajne:

- Izloženosti prema centralnim vladama ili centralnim bankama;
- Izloženosti prema regionalnim vladama ili lokalnim vlastima;
- Izloženosti prema institucijama;
- Izloženosti prema privrednim društvima;
- Izloženosti prema stanovništvu;
- Izloženosti obezbijeđene nekretninama;
- Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza;
- Ostale stavke.

3.11.4 Geografska podjela izloženosti prema značajnim područjima

Izloženosti prema institucijama (u 000 BAM)	BiH	Hrvatska	Slovenija	Srbija	Njemačka	Turska	Ujedinjeni Arapski Emirati	Saudijska Arabija	Ostale zemlje
Izloženosti prema centralnim vladama ili centralnim bankama	276.938	0	0	0	0	0	0	0	0
Izloženosti prema regionalnim vladama ili lokalnim vlastima	66	0	0	0	0	0	0	0	0
Izloženosti prema subjektima javnog sektora	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Izloženosti prema multilateralnim razvojnim bankama	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Izloženosti prema međunarodnim organizacijama	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Izloženosti prema institucijama	8.377	1.425	1	0	2.175	109.913	0	2.488	19.121
Izloženosti prema privrednim društvima	232.064	11	1	3.833	0	2	0	53	602
Izloženosti prema stanovništvu	257.071	0	8	0	358	0	0	1	42
Izloženosti obezbijedene nekretninama	370.152	0	80	0	0	53	0	0	171
Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	10.692	0	0	0	0	0	2	0	0
Visokorizične izloženosti	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Izloženosti u obliku pokrivenih obveznica	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Izloženosti prema institucijama i privrednim društvima sa kratkoročnom kreditnom procjenom	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Izloženosti u obliku udjela ili dionica u investicijskim fondovima	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Izloženosti na osnovu vlasničkih ulaganja	565	0	0	0	0	0	0	0	46
Ostale stavke	49.077	0	0	0	0	46	0	0	0
Ukupno	1.205.002	1.436	90	3.833	2.6	110.014	2	2.542	19.982

3.11.5 Podjela izloženosti prema vrstama djelatnosti

Vrsta izloženosti (000 BAM)	Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov	Vađenje ruda i kamena	Prerađivačka industrija	Proizvodnja i snabijevanje električnom energijom, gasom, parom i klimatizacija	Snabijevanje vodom, kanalizacija, upravljanje otpadom i djelatnosti sanitacije životne sredine	Građevinarstvo	Saobraćaj i skladištenje	Djelatnost pružanja smještaja, pripreme i posluživanja hrane, hotelijerstvo i ugostiteljstvo	Poslovanje nekretninama
Izloženosti prema centralnim vladama ili centralnim bankama	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Izloženosti prema regionalnim vladama ili lokalnim vlastima	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Izloženosti prema institucijama	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Izloženosti prema privrednim društvima	3.039	7.855	60.028	7.019	1.559	36.136	17.364	510	4.298
Izloženosti prema stanovništvu	978	14	7.227	187	37	6.860	3.740	382	292
Izloženosti obezbijedene nekretninama	6.898	801	72.026	2.340	444	31.760	13.569	7.883	9.607
Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	156	0	1.945	0	0	730	1.138	49	1
Izloženosti na osnovu vlasničkih ulaganja	0	0	281	106	0	6	0	0	10
Ostale stavke	4	0	143	0	0	78	46	0	428

3.11.6 Podjela izloženosti prema vrstama djelatnosti – nastavak

Vrsta izloženosti (000 BAM)	Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	Javna uprava i odbrana, obavezno socijalno osiguranje	Obrazovanje	Djelatnost zdravstvene zaštite i socijalnog rada	Umjetnost, zabava i rekreacija	Ostale uslužne djelatnosti	Finansijske institucije i banke	Fizička lica	Informacije i komunikacije	Trgovina na veliko i na malo, popravka motornih vozila i motocikala	Ukupno
Izloženosti prema centralnim vladama ili centralnim bankama	0	0	0	0	0	0	0	276.938	0	0	0	276.938
Izloženosti prema regionalnim vladama ili lokalnim vlastima	0	0	18	0	4	0	2	42	0	0	0	66
Izloženosti prema institucijama	0	0	0	0	0	0	0	143.500	0	0	0	143.500
Izloženosti prema privrednim društvima	10.797	582	0	12	1.602	0	947	4.010	988	1.834	77.986	236.566
Izloženosti prema stanovništvu	1.273	1.273	0	214	142	323	132	617	222.866	312	10.611	257.480
Izloženosti obezbijeđene nekretninama	9.948	1.518	340	813	4.054	0	3.279	0	119.110	1.547	84.586	370.523
Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	461	14	0	0	99	0	0	0	593	0	5.508	10.694
Izloženosti na osnovu vlasničkih ulaganja	23	0	0	0	0	0	20	63	0	102	0	611
Ostale stavke		0	255	0	12	0	585	46.546	904	2	120	49.123

3.11.7 Bruto izloženost po grupama i značajnim privrednim granama

Banka je definisala da su dospjela nenaplaćena potraživanja sva potraživanja koja nisu naplaćena u roku dospijeca (po osnovu glavnice, profitne marže, naknada, plaćenih garancija i ostalih dospjelih obaveza).

U nastavku je tabelarni pregled izloženosti kod kojih je izvršeno umanjenje vrijednosti, dospjela nenaplaćena potraživanja po skupinama izloženosti i djelatnosti.

RB	Vrsta izloženosti (000 BAM)	Izloženost u statusu neizmirenja obaveza	Ispravke vrijednosti za izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	Iznos dospjelih nenaplaćenih potraživanja - glavnica	Ispravke vrijednosti dospjelih potraživanja	Izloženost koja nije u statusu neizm. obaveza	Ispravka vrijednosti izloženosti koje nisu u statusu neizm. obaveza	Ukupan iznos obračunatih regulatornih rezervi
1	Izloženosti prema centralnim vladama ili centralnim bankama	0	0	0	0	277.105	155	12
2	Izloženosti prema regionalnim vladama ili lokalnim vlastima	0	0	0	0	67	1	1
3	Izloženosti prema institucijama	0	0	0	0	146.053	185	2.539
4	Izloženosti prema privrednim društvima	0	0	886	15	241.765	2.492	5.121
5	Izloženosti prema stanovništvu	0	0	1.150	51	263.338	2.347	5.382
6	Izloženosti obezbijeđene nekretninama	0	0	910	14	380.169	1.933	9.491
7	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	44.827	30.653	34.885	25.609	0	0	29.936
8	Izloženosti na osnovu vlasničkih ulaganja					613		2
9	Ostale stavke	0	0	0	0	53.891	8	4.769

3.11.8 Bruto izloženost po značajnim privrednim granama

RB	Vrsta izloženosti (000 BAM)	Izloženost u statusu neizmirenja obaveza	Ispravke vrijednosti izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	Iznos dospjelih nenaplaćenih potraživanja - glavnica	Ispravke vrijednosti dospjelih potraživanja	Izloženost koja nije u statusu neizmirenja obaveza	Ispravka vrijednosti izloženosti koje nisu u statusu neizmirenja obaveza	Ukupan iznos obračunatih regulatornih rezervi
1	Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov	599	434	426	325	11.145	76	573
2	Vađenje ruda i kamena	0	0	9	0	9.028	138	358
3	Prerađivačka industrija	7.806	5.216	7.819	4.978	143.274	1.117	8.972
4	Proizvodnja i snadbijevanje električnom energijom, gasom, parom i klimatizacija	1	1	0	0	9.845	140	191
5	Snadbijevanje vodom, kanalizacija, upravljanje otpadom i djelatnosti sanitacije životne sredine	0	0	15	1	2.095	30	42
6	Građevinarstvo	4.238	3.345	3.051	2.767	76.765	698	4.439
7	Saobraćaj i skladištenje	4.078	2.544	3.266	1.975	35.493	254	3.307
8	Smještaj, priprema i posluživanje hrane, hotelijerstvo i ugostiteljstvo	59	9	21	1	9.023	101	231
9	Poslovanje nekretninama	51	50	8	0	14.884	55	272
10	Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	1.861	1.068	1.821	1.029	23.008	193	2.348
11	Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	59	44	48	7	3.441	38	97
12	Javna uprava i odbrana, obavezno socijalno osiguranje	1	1			621	2	8
13	Obrazovanje	6	6	1		1.060	7	22
14	Djelatnost zdravstvene zaštite i socijalnog rada	250	117	235	110	5.932	59	270
15	Umjetnost, zabava i rekreacija	0	0	9	0	330	6	7
16	Ostale uslužne djelatnosti	0	0	0	0	4.274	21	78
17	Finansijske institucije i banke	0	0	0	0	479.274	367	7.388
18	Djelatnost domaćinstava kao poslodavaca, koja proizvode različitu robu i usluge za sopstvenu upotrebu	0	0	0	0	0	0	0
19	Fizička lica	9.518	8.362	8.231	6.489	351.544	2.384	15.109
20	Ostalo neraspoređeno	196	196	0	0	783	7	210
21	Informacije i komunikacije	80	80	61	46	3.871	38	126
22	Trgovina na veliko i na malo, popravka motornih vozila i motocikala	16.024	9.180	12.810	7.961	177.311	1.390	13.205
23	Ukupno	44.827	30.653	37.831	25.689	1.363.001	7.121	57.253

3.11.9 Promjene u ispravkama vrijednosti tokom perioda

Tabela u nastavku prikazuje promjene ispravki vrijednosti i rezervi za kreditne gubitke u toku godine

(u 000 BAM)

		Ispravke vrijednosti za izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	Ispravke vrijednosti za izloženosti koje nisu u statusu neizmirenja obaveza
1	Početno stanje	32.741	5.768
2	Nove ispravke vrijednosti tokom perioda	12.888	17.730
3	Iznos ukinutih ispravki vrijednosti	-14.975	-16.378
4	Završno stanje	30.654	7.120

3.11.10 Izloženosti prije i poslije korištenja kreditne zaštite

(u 000 BAM)

Stage 1	Vrijednost neto izloženosti prije korištenja kreditne zaštite		Vrijednost neto izloženosti poslije korištenja kreditne zaštite	
Vrsta izloženosti	Izloženosti koje nisu u statusu neizmirenja obaveza	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	Izloženosti koje nisu u statusu neizmirenja obaveza	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza
Izloženosti prema centralnim vladama ili centralnim bankama	276.938	0	276.938	0
Izloženosti prema regionalnim vladama ili lokalnim vlastima	66	0	66	0
Izloženosti prema subjektima javnog sektora	0	0	0	0
Izloženosti prema multilateralnim razvojnim bankama	0	0	0	0
Izloženosti prema međunarodnim organizacijama	0	0	0	0
Izloženosti prema institucijama	143.500	0	143.500	0
Izloženosti prema privrednim društvima	221.972	0	210.865	0
Izloženosti prema stanovništvu	251.967	0	250.882	0
Izloženosti obezbijedene nekretninama	331.210	0	330.501	0
Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	0	0	0	0
Visokorizične izloženosti	0	0	0	0
Izloženosti u obliku pokrivenih obveznica	0	0	0	0
Izloženosti prema institucijama i privrednim društvima sa kratkoročnom kreditnom procjenom	0	0	0	0
Izloženosti u obliku udjela ili dionica u investicijskim fondovima	0	0	0	0
Izloženosti na osnovu vlasničkih ulaganja	611	0	611	0

Stage 1	Vrijednost neto izloženosti prije korištenja kreditne zaštite		Vrijednost neto izloženosti poslije korištenja kreditne zaštite	
Vrsta izloženosti	Izloženosti koje nisu u statusu neizmirenja obaveza	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	Izloženosti koje nisu u statusu neizmirenja obaveza	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza
Ostale stavke	49.123	0	62.024	0
Ukupno	1.275.387	0	1.275.387	0

Stage 2	Vrijednost neto izloženosti prije korištenja kreditne zaštite		Vrijednost neto izloženosti poslije korištenja kreditne zaštite	
Vrsta izloženosti	Izloženosti koje nisu u statusu neizmirenja obaveza	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	Izloženosti koje nisu u statusu neizmirenja obaveza	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza
Izloženosti prema centralnim vladama ili centralnim bankama	0	0	0	0
Izloženosti prema regionalnim vladama ili lokalnim vlastima	0	0	0	0
Izloženosti prema subjektima javnog sektora	0	0	0	0
Izloženosti prema multilateralnim razvojnim bankama	0	0	0	0
Izloženosti prema međunarodnim organizacijama	0	0	0	0
Izloženosti prema institucijama	0	0	0	0
Izloženosti prema privrednim društvima	14.594	0	14.594	0
Izloženosti prema stanovništvu	5.513	0	5.513	0
Izloženosti obezbijeđene nekretninama	39.313	0	39.313	0
Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	0	0	0	0
Visokorizične izloženosti	0	0	0	0
Izloženosti u obliku pokrivenih obveznica	0	0	0	0
Izloženosti prema institucijama i privrednim društvima sa kratkoročnom kreditnom procjenom	0	0	0	0
Izloženosti u obliku udjela ili dionica u investicijskim fondovima	0	0	0	0
Izloženosti na osnovu vlasničkih ulaganja	0	0	0	0
Ostale stavke	0	0	0	0
Ukupno	59.420	0	59.420	0

Stage 3	Vrijednost neto izloženosti prije korištenja kreditne zaštite		Vrijednost neto izloženosti poslije korištenja kreditne zaštite	
Vrsta izloženosti (000 BAM)	Izloženosti koje nisu u statusu neizmirenja obaveza	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	Izloženosti koje nisu u statusu neizmirenja obaveza	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza
Izloženosti prema centralnim vladama ili centralnim bankama	0	0	0	0
Izloženosti prema regionalnim vladama ili lokalnim vlastima	0	0	0	0
Izloženosti prema subjektima javnog sektora	0	0	0	0
Izloženosti prema multilateralnim razvojnim bankama	0	0	0	0
Izloženosti prema međunarodnim organizacijama	0	0	0	0
Izloženosti prema institucijama	0	0	0	0
Izloženosti prema privrednim društvima	0	0	0	0
Izloženosti prema stanovništvu	0	0	0	0
Izloženosti obezbijeđene nekretninama	0	0	0	0
Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	0	10.694	0	10.694
Visokorizične izloženosti	0	0	0	0
Izloženosti u obliku pokrivenih obveznica	0	0	0	0
Izloženosti prema institucijama i privrednim društvima sa kratkoročnom kreditnom procjenom	0	0	0	0
Izloženosti u obliku udjela ili dionica u investicijskim fondovima	0	0	0	0
Izloženosti na osnovu vlasničkih ulaganja	0	0	0	0
Ostale stavke	0	0	0	0
Ukupno	0	10.694	0	10.694

3.11.11 Korištenje vanjskih institucija za procjenu kreditnog rizika

Za potrebe izračuna kreditnim rizikom ponderisane aktive, Banka koristi kreditne rejtinge vanjskih institucija za procjenu kreditnog rizika i to:

1. Moodys
2. Fitch
3. Standard & Poor's

Povezivanje vanjskog kreditnog rejtinga sa stepenima kreditne kvalitete i pripadajućim ponderima Banka definiše u skladu sa odlukom FBA.

Banka vanjske kreditne rejtinge koristi za kategorije izloženosti prema institucijama.

U nastavku je prikaz vrijednosti izloženosti prije i nakon smanjenja kreditnog rizika povezanog sa svakim stepenom kvalitete:

Stepen kvalitete (000 BAM)	Neto vrijednost izloženosti prije smanjenja kreditnog rizika	Rizikom ponderisana aktiva
1	0	0
2	19.120	3.824
3	109.910	54.955
4	0	0
5	0	0
6	0	0

3.12 Podaci o finansijskoj poluzi

Omjer finansijske poluge uveden je kao nerizično zasnovan kapitalni zahtjev koji je dodatak kapitalnim zahtjevima zasnovanim na rizicima. Odluka o izračunavanju kapitala banke definiše da banke izračunavaju i objavljuju omjer finansijske poluge koji je zasnovan na računovodstvenim vrijednostima kao relevantnoj mjeri izloženosti za imovinu. Posebne regulatorne mjere izloženosti odnose se na vanbilansne izloženosti koje moraju biti dodane kako bi se utvrdila ukupna izloženost finansijskoj poluzi.

U nastavku su predloženi podaci o stopi finansijske poluge, izračunati u skladu sa članom 37. Odluke o izračunavanju kapitala banke.

(000 BAM)	
Vrijednosti izloženosti	Iznos
Stavke vanbilansa sa faktorom konverzije od 10%	0
Stavke vanbilansa sa faktorom konverzije od 20%	14.131
Stavke vanbilansa sa faktorom konverzije od 50%	19.740
Stavke vanbilansa sa faktorom konverzije od 100%	0
Ostala imovina	1.260.709
(-) Iznos odbitnih stavki aktive - osnovni kapital	-15.558
Izloženosti stope finansijske poluge	1.279.022
Kapital	
Osnovni kapital	140.033
Stopa finansijske poluge	
Stopa finansijske poluge	10,95%

4. Kapital i adekvatnost regulatornog kapitala

Regulatorni kapital Banke predstavlja iznos izvora sredstava koji je Banka dužna održavati radi sigurnog i stabilnog poslovanja, odnosno ispunjenja obaveza prema svojim povjeriocima. Regulatorni kapital predstavlja zbir osnovnog i dopunskog kapitala nakon regulatornog usklađivanja.

Regulatorni kapital Banke na dan 31.12.2019. godine iznosi 140.033 hiljada BAM i sastoji se najvećim dijelom od uplaćenog kapitala, zadržane dobiti i rezervi.

Banka objavljuje podatke, odnosno informacije koje se odnose na regulatorni kapital, kapitalne zahtjeve adekvatnosti regulatornog kapitala, zaštitne slojeve kapitala i finansijsku polugu. Prema novom regulatornom okviru za banke u FBiH, usklađene sa propisima Evropske unije i zahtjevima Basel II i Basel III, koji je stupio na snagu 2017. godine, Banka je obavezna održavati sljedeće minimalne stope kapitala:

- Stopu regulatornog kapitala ne manju od 12% (uvećanu za zaštitni sloj kapitala od 2,5%);
- Stopu osnovnog kapitala (Tier 1) ne manju od 9% (uvećanu za zaštitni sloj kapitala od 2,5%);
- Stopu redovnog osnovnog kapitala (CET 1) ne manju od 6,75% (uvećanu za zaštitni sloj kapitala od 2,5%).

Stopa adekvatnosti kapitala Banke na dan 31.12.2019. godine iznosi 16,10%.

Banka je na dan 31.12.2019. godine ispunila i premašila minimalne zahtjeve po pitanju visine uplaćenog i regulatornog kapitala u iznosu od 15 miliona BAM i stope adekvatnosti kapitala propisane Zakonom o bankama FBiH i Odlukom o izračunavanju kapitala Banke.

4.1 Obrazac kapitala

Kapital		
Br.	Stavka	Iznos u 000 BAM
1.	REGULATORNI KAPITAL	140.033
1.1	OSNOVNI KAPITAL	140.033
1.1.1	REDOVNI OSNOVNI KAPITAL	140.033
1.1.1.1	Instrumenti kapitala koji se priznaju kao redovni osnovni kapital	110.059
1.1.1.2	Zadržana dobit	34.969
1.1.1.3	Ostali ukupni rezultat	-
1.1.1.4	Ostale rezerve	10.563
1.1.1.5	(-) Ostala nematerijalna imovina	-789
1.1.1.6	(-) Odložena poreska imovina koja zavisi od buduće profitabilnosti i neproizilazi iz privremenih razlika umanjenih za povezane poreske obaveze	-
1.1.1.7	(-) Odbici od stavki dodatnog osnovnog kapitala koji premašuju dodatni osnovni kapital	-
1.1.1.8	(-) Odloženo poresko sredstvo koje se može odbiti i koja zavisi od buduće profitabilnosti i proizilazi iz privremenih razlika	-
1.1.1.9	Elementi ili odbici od redovnog osnovnog kapitala – ostalo	-14.769
1.1.2.	DODATNI OSNOVNI KAPITAL	-
1.1.2.1	Instrumenti kapitala koji se priznaju kao dodatni osnovni kapital	-
1.1.2.2	(-) Odbici od stavki dopunskog kapitala koji premašuju dopunski kapital	-
1.1.2.3	Odbitak od stavki dodatnog osnovnog kapitala koji premašuje dodatni osnovni kapital (odbija se od redovnog osnovnog kapitala)	-
1.2	DOPUNSKI KAPITAL	-
1.2.1	Instrumenti kapitala i subordinirani krediti koji se priznaju kao dopunski kapital	-
1.2.2	Opšte ispravke vrijednosti za kreditni rizik u skladu sa standardizovanim pristupom	9.786
1.2.3	Odbitak od stavki dopunskog kapitala koji premašuje dopunski kapital (odbijen u dodatnom osnovnom kapitalu)	-
1.2.4	Elementi ili odbici od dopunskog kapitala - ostalo	-9.786

U nastavku je dat detaljan opis osnovnih karakteristika dioničkog kapitala Banke kao finansijskog instrumenta uključenog u obračun redovnog osnovnog i regulatornog kapitala:

Opis osnovnih karakteristika finansijskih instrumenata	
Br.	Stavka
1.	Emitent Bosna Bank International d.d. Sarajevo
1.1	Jedinstvena oznaka BABBISRK2008
Tretman u skladu sa regulatornim okvirom	
2.	Priznat na pojedinačnoj/konsolidovanoj osnovi Na pojedinačnoj osnovi
3.	Vrsta instrumenta Obične dionice
4.	Iznos koji se priznaje za potrebe izračunavanja regulatornog kapitala u hiljadama BAM, sa stanjem na dan posljednjeg izvještavanja 110.059 BAM
5.	Nominalni iznos instrumenta 110.059 BAM
5.1.	Emisiona cijena Različita
5.2.	Otkupna cijena -Np
6.	Računovodstvena klasifikacija Dionički kapital
7.	Datum izdavanja instrumenta 19.10.2000; 12.01.2006; 07.08.2013.; 12.05.2016.
8.	Instrument sa datumom dospijeca ili instrument bez datuma dospijeca Bez dospijeca
8.1.	Inicijalni datum dospijeca Bez dospijeca
9.	Opcija kupovine od strane emitenta uz predhodno odobrenje nadležnog tijela. Ne postoji takva opcija
9.1.	Prvi datum aktiviranja opcije kupovine, uslovni datum aktiviranja opcije kupovine i otkupa vrijednosti -Np
9.2.	Naknadni datum aktiviranja opcije kupovine (ako je primjenjivo) -Np
Kuponi/dividende	
10.	Fiksna ili promjenjiva dividenda/kupon Promjenljiva -Np
11.	Kuponska stopa i povezani indeksi -Np
12.	Postojanje mehanizma obaveznog otkazivanja dividende Nema, izuzev primjene zakonskih ograničenja
13.1.	Puno diskreciono pravo, djelimično diskreciono pravo ili bez diskrecionog prava u vezi sa vremenom isplate iznosom dividendi/kupona Djelimično diskreciono pravo (isplata dividende će biti otkazana ukoliko adekvatnost kapitala padne ispod određenog procenta)

Opis osnovnih karakteristika finansijskih instrumenata	
Br.	Stavka
13.2.	Puno diskreciono pravo, djelimično diskreciono pravo ili bez diskrecionog prava u vezi sa iznosom dividendi/kupona Djelimično diskreciono pravo
14.	Mogućnost povećanja prinosa ili drugih podsticaja za otkup Ne postoji takva mogućnost
15.	Nekumulativne ili kumulativne dividende/kuponi -Np
16.	Konvertibilan ili nekonvertibilan instrument Nekonvertibilan
17.	Ako je konvertibilan, uslovi pod kojima može doći do konverzije -Np
18.	Ako je konvertibilan djelimično ili u cjelosti -Np
19.	Ako se može konvertovati, stopa konverzije -Np
20.	Ako je konvertibilna, obavezna ili dobrovoljna konverzija -Np
21.	Ako je konvertibilan, instrument u koji se konvertuje -Np
22.	Ako je konvertibilan, emitent instrumenta u koji se konvertuje -Np
23.	Mogućnost smanjenja vrijednosti Da
24.	Ako postoji mogućnost smanjenja vrijednosti, uslovi pod kojima može doći do smanjenja vrijednosti -Np
25.	Ako postoji mogućnost smanjenja vrijednosti, djelimično ili u cjelosti Zbog eventualnog pokrića gubitaka, proceduru pokreće Nadzorni odbor. Ugovorni i zakonski pristup
26.	Ako postoji mogućnost smanjenja vrijednosti trajno ili privremeno Uvijek djelimično
27.	Ako je smanjenje vrijednosti privremeno, opis mehanizama povećanja vrijednosti Povećanje kapitala bilo uplatom dioničara ili iz fonda rezervi (ukoliko je primjenjivo)
28.	Vrsta instrumenata koji će se u slučaju likvidacije ili stečaja isplatiti neposredno prije navedenog instrumenta Nema takvog instrumenta
29.	Neusklađene karakteristike konvertibilnih instrumenata Ne postoje neusklađene karakteristike konvertibilnih instrumenata
30.	Ako postoje, navesti neusklađene karakteristike -Np

Regulatorni kapital je, u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala banke umanjen za regulatorna usklađenja, i to:

- nematerijalnu imovinu (licence, softveri i slično),
- nedostajuće rezerve.

Nedostajuće rezerve umanjuju dopunski kapital do visine dopunskog kapitala, a preko iznosa dopunskog kapitala, čine umanjuću stavku redovnog osnovnog kapitala.

4.2 Kapitalni zahtjevi i stope kapitala

U tabeli ispod prikazani su rizikom ponderisana aktiva na dan 31.12.2019. godine i kapitalni zahtjevi, razloženi po izloženostima za kreditni rizik, rizik namirenja i slobodne isporuke, tržišni rizik, te operativni rizik. Operativni rizik se računa u skladu sa jednostavnim pristupom.

Adekvatnost kapitala			
Br.	Stavka	Rizikom ponderisana aktiva (000 BAM)	Minimalni kapitalni zahtjev (000 BAM)
1.	Izloženosti prema centralnim vladama ili centralnim bankama	0	0
2.	Izloženosti prema regionalnim vladama ili lokalnim vlastima	12	1
3.	Izloženosti prema subjektima javnog sektora	0	0
4.	Izloženosti prema multilateralnim razvojnim bankama	0	0
5.	Izloženosti prema međunarodnim organizacijama	0	0
6.	Izloženosti prema institucijama	63.824	7.659
7.	Izloženosti prema prema privremenim društvima	192.808	23.137
8.	Izloženosti prema stanovništvu	183.299	21.996
9.	Izloženosti obezbijedeni nekretninama	307.089	36.851
10.	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	11.586	1.390
11.	Visokorizične izloženosti	0	0
12.	Izloženosti u obliku pokrivenih obveznica	0	0
13.	Izloženosti prema institucijama i privrednim društvima sa kratkoročnom kreditnom procjenom	0	0
14.	Izloženosti u obliku udjela ili dionica u investicionim fondovima	0	0
15.	Izloženosti na osnovu vlasničkih ulaganja	611	73
16.	Ostale izloženosti	23.645	2.837
17.	Kapitalni zahtjevi za iznos namirenja/iskorupke	0	0
18.	Kapitalni zahtjevi za tržišne rizike	15.452	1.236

Adekvatnost kapitala			
Br.	Stavka	Rizikom ponderisana aktiva (000 BAM)	Minimalni kapitalni zahtjev (000 BAM)
18.1.	Kapitalni zahtjevi za specifični i opšti rizik pozicije po osnovu dužničkih i vlasničkih instrumenata	0	0
18.2.	Kapitalni zahtjevi za velike izloženosti koje prekoračuju ograničenja definisana Odlukom o velikim izloženostima	0	0
18.3.	Kapitalni zahtjevi za valutni rizik	15.452	1.236
18.4.	Kapitalni zahtjevi za robni rizik	0	0
19.	Kapitalni zahtjevi za operativni rizik	71.519	5.722
20.	Stopa redovnog osnovnog kapitala	16,10%	
21.	Stopa osnovnog kapitala	16,10%	
22.	Stopa regulatornog kapitala	16,10%	

5. Izloženost riziku likvidnosti

Likvidnosni rizici su rizici gubitka koji proizilaze iz postojeće ili očekivane nemogućnosti Banke da podmiri svoje novčane depozite po dospjeću.

Likvidnosnim rizicima smatraju se:

- rizik finansiranja likvidnosti i
- rizik tržišne likvidnosti

Ciljevi, politike i odgovornost upravljanja rizikom likvidnosti su opisani u poglavlju Strategije i politika upravljanja rizicima.

U tabeli je prikazan pokazatelj koeficijenta pokrića likvidnosti na dan 31.12.2019.godine.

OBRAZAC - Likvidnosna pokrivenost - Izračuni LCR		
Br.	Stavke	Iznos (000 BAM)
1	Zaštitni sloj likvidnosti	197.328
2	Neto likvidnosni odlivi	81.162
3	Koeficijent likvidnosne pokrivenosti (%)	243%
Izračun brojnika		
4	Zaštitni sloj likvidnosti u obliku imovine nivoa 1, isključujući pokrivene obveznice izuzetno visoke kvalitete (u skladu s članom 24. Odluke): neprilagođen	197.328
5	Odlivi po osnovu kolaterala u obliku imovine nivoa 1, isključujući pokrivene obveznice izuzetno visoke kvalitete koje dospijevaju u roku od 30 dana	0
6	Prilivi po osnovu kolaterala u obliku imovine nivoa 1, isključujući pokrivene obveznice izuzetno visoke kvalitete koje dospijevaju u roku od 30 dana	0
7	Osigurani odlivi novca	0
8	Osigurani prilivi novca	0
9	Prilagođeni iznos imovine nivoa 1 isključujući pokrivene obveznice izuzetno visokog kvaliteta "prije primjene gornje granice"	197.328
10	Vrijednost imovine nivoa 1 u obliku pokrivenih obveznica izuzetno visokog kvaliteta u skladu s članom 24 Odluke.: neprilagođena	0
11	Odlivi na osnovu kolaterala u imovini nivoa 1 u obliku pokrivenih obveznica izuzetno visoke kvalitete koje dospijevaju u roku od 30 dana	0
12	Prilivi na osnovu kolaterala u imovini nivoa 1 u obliku pokrivenih obveznica izuzetno visoke kvalitete koje dospijevaju u roku od 30 dana	0
13	Prilagođeni iznos imovine nivoa 1 u obliku pokrivenih obveznica izuzetno visoke kvalitete "prije primjene gornje granice"	0
14	Prilagođeni iznos imovine nivoa 1 u obliku pokrivenih obveznica izuzetno visoke kvalitete "nakon primjene gornje granice"	0
15	"Iznos viška likvidne imovine" nivoa 1 u obliku pokrivenih obveznica izuzetno visoke kvalitete	0
16	Vrijednost imovine nivoa 2a u skladu s članom 24. Odluke: neprilagođena	0
17	Odlivi po osnovu kolaterala u imovini nivoa 2a koji dospijevaju u roku od 30 dana	0
18	Prilivi po osnovu kolaterala u imovini nivoa 2a koji dospijevaju u roku od 30 dana	0
19	Prilagođeni iznos imovine nivoa 2a "prije primjene gornje granice"	0
20	Prilagođeni iznos imovine nivoa 2a "nakon primjene gornje granice"	0
21	"Iznos viška likvidne imovine" nivoa 2a	0
22	Vrijednost imovine nivoa 2b u skladu s članom 24. Odluke: neprilagođena	0
23	Odlivi po osnovu kolaterala u imovini nivoa 2b koji dospijevaju u roku od 30 dana	0
24	Prilivi po osnovu kolaterala u imovini nivoa 2b koji dospijevaju u roku od 30 dana	0
25	Prilagođeni iznos imovine nivoa 2b "prije primjene gornje granice"	0
26	Prilagođeni iznos imovine nivoa 2b "nakon primjene gornje granice"	0
27	"Iznos viška likvidne imovine" nivoa 2b	0
28	Iznos viška likvidne imovine	0
29	Zaštitni sloj likvidnosti	197.328
Izračun nazivnika		
30	Ukupni odlivi	226.987
31	U cjelosti izuzeti prilivi	0
32	Prilivi na koje se primjenjuje gornja granica od 90%	0

OBRAZAC - Likvidnosna pokrivenost - Izračuni LCR		
Br.	Stavke	Iznos (000 BAM)
33	Prilivi na koje se primjenjuje gornja granica od 75%	145.825
34	Smanjenje za "u cijelosti izuzete prilive"	0
35	Smanjenje za prilive na koje se primjenjuje gornja granica od 90%	0
36	Smanjenje za prilive na koje se primjenjuje gornja granica od 75%	145.825
37	Neto likvidnosni odliv	81.162
Stub 2		
38	Zahtjev iz Stuba 2	0

6. Izloženosti u vlasnička ulaganja u knjizi trgovanja

Na dan 31.12.2019. Banka je imala portfolio vlasničkih ulaganja ukupne vrijednosti 538 hiljada BAM. Portfolio vlasničkih ulaganja se dijeli na sljedeće kategorije:

- Vlasnička ulaganja raspoloživa za prodaju,
- Ulaganja koja se ne drže radi trgovanja.

Vlasnička ulaganja raspoloživa za prodaju kotiraju na Sarajevskoj berzi i metoda njihovog vrednovanja je kroz račun dobiti i gubitka, dnevno po tržišnim cijenama.

Ulaganja koja se ne drže radi trgovanja i koja ne kotiraju na berzi, evidentiraju se po trošku sticanja.

Vrsta ulaganja	Portfolio	Kotira na berzi	Metoda vrednovanja	Vrijednost 31.12.2019. (u 000 BAM)	Realizirani dobit/gubitak dividenda (u 000 BAM)	Realizirani dobit/gubitak tržišna vrijednost (u 000 BAM)
Javna preduzeća	Raspoloživo za prodaju	Da	Tržišna vrijednost	125		26
Privatna preduzeća	Raspoloživo za prodaju	Da	Tržišna vrijednost	413	15	81
Privatna preduzeća	Ulaganja koja se ne drže radi trgovanja	Ne	Trošak sticanja	57	0.7	-

7. Izloženost kamatnom riziku/riziku profitne stope

Banka kamatni rizik/rizik profitne stope računa na mjesečnom nivou. Izloženost kamatnom/profitnom riziku mjeri se na osnovu osjetljivosti finansijskog rezultata i kapitala Banke na moguća negativna kretanja kamatnih/profitnih stopa. Efekat negativnog kretanja kamatnih/profitnih stopa na finansijski rezultat i kapital izračunava se množenjem GAP-ova pretpostavljenim promjenama kamatnih/profitnih stopa (primenjuje se standardni kamatni/profitni šok od 200 baznih poena).

000 BAM	+200 baznih bodova	-200 baznih bodova
Utica j promjene kamatnih stopa na neto prihod	21.067	-21.067

8. Interna procjena adekvatnosti kapitala – ICAAP

Banka je uspostavila proces interne procjene adekvatnosti kapitala u skladu sa svojom veličinom i svojim rizičnim profilom kao i tolerancijom prema rizicima.

ICAAP je dokumentovan proces koji se sprovodi na kontinuiranoj osnovi i u skladu je sa Strategijom za upravljanje rizicima kao i planom kapitala. Cilj ICAAP-a je jasno određivanje nivoa kapitala koji je dovoljan za pokriće svih rizika kojima je Banka izložena ili može biti izložena u svom poslovanju

Mjerenje i procjena ICAAP-a

Banka provodi ICAAP jednom godišnje sljedećim procesom:

Identifikacija rizika kojim Banka procjenjuje postojanje i značajnost rizika u skladu sa Matricom rizika.

Značajnost rizika se određuje korištenjem kombinacije kvantitativnih i kvalitativnih pokazatelja uzimajući u obzir vjerovatnoću njihovog događanja kao i uticaj na poslovanje Banke. Analiza kvantitativnih i kvalitativnih kriterija obuhvata sve kriterije nezavisno da li su oni redovni ili se pojavljuju vanredno.

Izračun potrebnog internog kapitala se vrši za sve rizike obuhvaćene kvantitativnim tretmanom, a na osnovu Metodologije za izračun ICAAP-a. U odnosu na regulatorni kapitalni zahtjev, potrebni interni kapitalni zahtjev obuhvata širu listu rizika.

Izračun i održavanje adekvatnosti internog kapitala održava se na sličan način kao i regulatorni kapital. Banka prati da je u svakom trenutku regulatorni kapital veći od internog kapitalnog zahtjeva.

Testiranje otpornosti na stres provodi se korištenjem tri scenarija i na osnovu njih se procjenjuje učinak prognoziranih scenarija na pokazatelje poslovanja Banke i interni kapitalni zahtjev.

Planiranje ICAAP-a se vrši u okviru Plana kapitala i isti je integrisan u proces budžetiranja.

Izveštavanje o ICAAP-u – u svrhu regulatornog izveštavanja, Banka priprema sveobuhvatan izvještaj o primjeni postupka procjenjivanja adekvatnosti internog kapitala i rezultatima istog. Izvještaj ICAAP-a sadrži rezultate izračuna i procjene potrebnog internog kapitala. Izvještaj se dostavlja Agenciji za bankarstvo FBiH u zakonski definisanim rokovima.

Izračun i način izračuna internog kapitalnog zahtjeva vrši se za rizike kako slijedi:

Kreditni rizik - Banka je izvršila prilagodbu standardizovanog pristupa na način da je obračun internog kapitala za kreditni rizik zasnovala na metodama obračuna rizikom ponderisane aktive prema standardizovanom pristupu, uz izmjenu u dijelu da se pri izračunu prihvata samo prvoklasni kolateral (depoziti/garancije).

Rizik koncentracije - za potrebe obračuna kapitalnog zahtjeva za rizik koncentracije u procesu interne procjene adekvatnosti kapitala koristi se Herfindahl-Hirschman index, kao mjera koncentracije.

Kamatni rizik/rizik profitne stope u bankarskoj knjizi - za potrebe računanja izloženosti kamatnom riziku/riziku profitne stope, primenjuje se GAP metod kamatonosnog/prihodonosnog repricing-a za promjenu kamatne stope/profitne stope/za 200bp.

Tržišni/devizni rizik - obračun kapitalnog zahtjeva za devizni rizik je urađen modifikacijom metodologije za računanje kapitalnog zahtjeva za devizni rizik po standardizovanom pristupu. Modifikacija je izvršena pod pretpostavkom promjene kursa na više, odnosno kao prosječna promjena vrijednosti koju kurs jedne valute može da ima u periodu od godinu dana. Izračun se vrši korištenjem metode historijske simulacije ostvarenih kurseva u toku godine.

Rizik likvidnosti – interni kapitalni zahtjev se posmatra kao trošak kamate/profitne marže na sredstva koja je potrebno pozajmiti kako bi se neutralisao negativni gap u kumulativu po vremenskim korpama.

Operativni rizik – interni kapitalni zahtjev za operativni rizik je jednak zbiru pojedinačnih kapitalnih zahtjeva po poslovnim linijama. Kapitalni zahtjev po svakoj poslovnoj liniji se dobija kao proizvod trogodišnjeg prosjeka neto prihoda i pondera po linijama poslovanja.

Ostali rizici (rizik eksternalizacije, rezidualni rizik, rizik namirenja, reputacijski rizik, poslovni rizik, rizik profitabilnosti, rizik kapitala, strateški rizik, rizik usklađenosti, rizik zemlje) – Za ostale rizike, obzirom da je učestalost u prethodnom periodu rijetka ili izrazito rijetka, kao i da je potencijalni finansijski efekat nizak i/ili umjeren, Banka izdvaja kao definisani % ukupnog regulatornog kapitala.

9. Politika naknada

Za primjenu Politike naknada u Banci zadužena je Uprava Banke kao i za primjenu svih odluka Nadzornog odbora Banke u skladu s navedenom Politikom.

Nadzorni odbor Banke donosi i najmanje jednom godišnje preispituje temeljna načela i provedbu ove politike, te donosi sljedeće odluke o:

- Ukupnom iznosu varijabilnih naknada koju Banka isplaćuje radnicima za određenu poslovnu godinu;
- Naknadama članovima Uprave banke i zaposlenih u kontrolnim funkcijama;
- Smanjenju, neisplaćivanju ili ukidanju varijabilnih naknada radnicima.

Nadzorni odbor je, u skladu sa zakonskim propisima BIH, osnovao Odbor za imenovanja i naknade u decembru 2018. godine. Odbor je sastavljen od četiri člana, od kojih je jedan predsjednik Uprave banke, drugi je član Uprave, a dva su člana Nadzornog odbora banke.

Odbor će na godišnjoj osnovi preispitivati politiku naknada i ostalih beneficija koje se isplaćuju radnicima banke.

Sekretar Odbora za imenovanja i naknade je jedan od članova Uprave banke.

Odbor za naknade priprema odluke za Nadzorni odbor o ukupnom iznosu varijabilnog dijela koje Banka utvrdi za sve radnike u poslovnoj godini za članove Uprave, Menadžmenta, te zaposlenike koje obavljaju kontrolne funkcije. Također, Odbor priprema odluke za bonus.

Odbor za naknade i imenovanja dužan je:

- Najmanje godišnje pregledati politike naknada u cilju motiviranja radnika za bolji radni učinak i bolje poslovanje banke;
- Osigurati da su radnici nagrađeni za njihov individualni doprinos uspjehu organizacije;
- Davati preporuke Nadzornom odboru za isplatu naknada članovima odbora banke;
- Davati preporuke za iznos godišnjeg bonusa;
- Pružati preporuke za odobravanje bilo kog oblika povećanja u troškovima plate i naknade radnicima;
- Da uradi strateški pregled HR problema uključujući zadržavanje radnika, motivaciju, predanost i planiranje pozicija višeg menadžmenta;
- Osigurati da su naknade i svi benefiti namjenjeni višem menadžmentu obrazloženi, u skladu sa učinkom Banke.

Tokom 2019. godine održane su tri sjednice Odbora za naknade i imenovanja.

Politike naknada vrijede za:

- Sve radnike Banke koji su angažovani na određeno ili neodređeno vrijeme, u ocjenjivanju mjesečnog radnog učinka;
- Pravo na isplatu godišnjeg bonusa ostvaruju radnici sa minimalno šest (6) mjeseci rada u toku godine.

9.1 Informacije o vezi između plaće i uspješnosti, odnosno o korelaciji između naknada, uspješnosti i rizika za sve radnike

Sistem upravljanja i mjerenja radnog učinka ima cilj unapređenje uspješnosti radnika kroz individualni razvoj i usmjerenost na ostvarivanju poslovnih ciljeva te povećava pozitivnu takmičarsku atmosferu u kolektivu. Obuhvaćeno je mjerenje radnog učinka na mjesečnom i godišnjem nivou.

Kod mjerenja radnog učinka naglasak je na usklađenost kriterija ocjenjivanja koji se odnose na finansijske, objektivne rezultate i one koji osiguravaju odgovorno poslovanje i dugoročnu održivost te stavljaju u fokus smanjenje rizika poslovanja.

Ocjenjivanje radnog učinka radnika vrši se primjenom koncepta upravljanja pomoću ciljeva KPI, a sistem postaje orjentisan na rezultat.

Osnovica za obračun mjesečnog učinka radnika zavisi od mjesečne ocjene Sektora/Odjeljenja.

HR svaki mjesec analizira rad svakog sektora Banke i shodno postignutim rezultatima i realizovanim ciljevima definiše ocjenu Sektora/Odjeljenja.

Mjesečnu novčanu sumu za svaki sektor definiše HR komitet svojom odlukom.

Ukupna mjesečna ocjena radnog učinka svakog radnika predstavlja kombinaciju ocjena koje se radniku daju za realizovane zadatke-KPI. Realizovani zadaci nose 70 % težine, a kompetencije 30% težine zadataka.

Ostavlja se mogućnost da se u dogovoru direktora sektora i HR-a odnos učešća KPI i kompetencija promjeni u korist kompetencija u sektorima i na radnim mjestima gdje je teško uspostaviti mjerenje KPI.

Na taj način kroz sam proces mjerenja radnog učinka i kroz individualne ciljeve radnika, strateški menadžment aktivno uvodi kontrolu rizika i odgovornost poslovanja u ciljeve i zadatke svakodnevnog poslovanja.

Evalui se sedam osnovnih kompetencija (KPI-ključni pokazatelji uspjeha):

C1: Postizanje rezultata

C2: Fokusiranje na klijenta

C3: Saradnja/Timski rad
C4: Funkcionalno znanje i vještine
C5: Preuzimanje inicijative
C6: Predanost perfekciji
C7: Implementacija i promocija islamskog bankarstva kroz Statut Banke.

Svakom radniku se dodjeljuje minimalno pet kompetencija prema:

Radnici fronta:

1. Implementacija i promocija islamskog bankarstva kroz Statut Banke(C7)
2. Fokusiranje na klijenta(C2)
3. Jedna kompetencija između C6, C4 ili C3
4. Preuzimanje inicijative(C5)
5. Postizanje rezultata (C1).

Radnici back-a:

1. Implementacija i promocija islamskog bankarstva kroz Statut Banke(C7)
2. Funkcionalno znanje i vještine(C4)
3. Jedna između C5, C2 i C1
4. Predanost perfekciji(C6)
5. Saradnja/Timski rad (C3).

Korelacija između naknada, uspješnosti i rizika za sve radnike osigurana je kroz:

- Određivanje odnosa između varijabilnog i fiksnog dijela ukupnih primanja;
- Mehanizam solidarnosti shodno ostvarenim rezultatima prema kojem dodjela naknada zavisi od cjelokupne uspješnosti Banke;
- Kvantitativno (profitabilnost, rast, produktivnost, trošak rizika/održivost) i kvalitativno (strateške aktivnosti, projekti, menadžerske kvalitete) mjerenje radnog učinka;
- Poštivanje Politika naknada stimulišu primjereno i efikasno upravljanje rizicima;
- Definisane limite za iznos varijabilnog naknade u slučaju kada je dovedeno u opasnost ispunjenje regulatornih zahtjeva u pogledu kapitala ili likvidnosti;
- Varijabilna nagrada podliježe naknadnim mehanizmima korekcije – „malus”.

Banka će u okviru periodičnog postupka preispitivanja ovih Politika provesti analizu rizika sa ciljem primjene principa proporcionalnosti uzimajući u obzir veličinu i internu organizaciju, vrstu, obim i složenost poslovnih aktivnosti, profil rizičnosti Banke, poslovnu strategiju Banke i sve druge kriterije za koje Banka procjeni da su relevantni za analizu rizika.

Prilikom postupanja po prethodnom stavu, Banka je dužna uzeti u obzir sve materijalno značajne rizike.

Banka će u okviru periodičnog postupka preispitivanja ovih Politika a u svrhu provedbe specifičnih zahtjeva i određivanja radnika čije profesionalne aktivnosti imaju materijalno značajan uticaj na profil rizičnosti Banke i na koje će se primjenjivati specifični zahtjevi provesti analizu rizika pri čemu će obavezno uzeti u obzir veličinu i internu organizaciju, vrstu, obim i složenost poslovnih aktivnosti Banke, profil rizičnosti Banke, poziciju, poslove, odgovornosti i naknade radnika, uslove na tržištu rada i druge kriterije za koje procijeni da su relevantni.

U nastavku su definisane pozicije čije profesionalne aktivnosti imaju materijalno značajan uticaj na profil rizičnosti banke :

- Predsjednik Uprave banke
- članovi Uprave banke
- direktor Sektora za IT
- direktor Sektora za operacije
- direktor Sektora za rizike
- direktor Sektora sredstava i finansijskih institucija
- direktor Sektora za poslovanja sa pravnim licima
- direktor Sektora za poslovanje sa stanovništvom
- direktor Sektora za naplatu i upravljanje nekvalitetnom aktivom
- direktor Sektora za finansije
- glavni interni revizor
- rukovodilac Odjeljenja za ocjenu kreditnog rizika
- rukovodilac Odjeljenja za administraciju rizika
- viši stručni saradnik/stručni saradnik za ocjenu kreditnog rizika corporate i SME klijenata
- viši stručni saradnik/stručni saradnik za ocjenu kreditnog rizika retail klijenata
- rukovodilac Odjeljenja za trgovanje i finansijske institucije
- rukovodilac Odjeljenja za upravljanje aktivom i pasivom Banke
- rukovodilac Odjeljenja za velike klijente i sindikacije
- rukovodilac Odjeljenja za srednje i male klijente
- rukovodioci filijala/podružnica.

Analiza rizika mora biti adekvatno dokumentovana, sveobuhvatna i lako razumljiva. Prethodnom analizom obavezno će se obuhvatiti ključne kategorije radnika, s tim da ako se utvrdi da profesionalne aktivnosti nekog od ključnih kategorija radnika nemaju materijalno značajan uticaj na profil rizičnosti Banke, specifični zahtjevi se neće primijeniti na tog radnika, pri čemu će se takva procjena dokumentovati i obrazložiti za svakog pojedinačnog radnika iz navedene kategorije.

Bez obzira na analizu rizika iz prethodnog stava specifični zahtjevi se obavezno primjenjuju na sve članove Uprave Banke.

U cilju bolje usklađenosti naknada sa preuzetim rizicima, Banka može neke ili sve specifične zahtjeve primjeniti i na radnike koji nisu obuhvaćeni obavezom analizom rizika tj. koji ne spadaju u ključnu kategoriju radnika.

9.2 Omjer između fiksnih i varijabilnih naknada

Uprava banke će u skladu sa Politikama naknada strukturirati naknade da odnos između fiksnog i varijabilnog dijela ukupne naknade radnicima bude primjeren, na način da će fiksni dio ukupnih naknada imati dovoljno visok udio u ukupnim naknadama.

Radnicima, koji nisu članovi Uprave banke, niti su uključeni u kontrolne funkcije, Banka je dužna osigurati odnos fiksnog i varijabilnog dijela na način da varijabilni dio plate ne prelazi iznos fiksnog dijela.

Fiksna naknada radnicima kontrolnih funkcija ne smije biti manja od 2/3 ukupne naknade. Zavisí od postignutih ciljeva povezanih sa njihovom funkcijom neovisno o uspješnosti poslovnih rezultata područja koja kontroliše.

Banka ne garantuje radniku isplatu varijabilnog dijela naknada, što je definisano ugovorom o radu.

9.3 Informacije o kriterijima uspješnosti na kojima se zasnivaju prava na dionice, opcije ili varijabilne komponente naknada

Radnici Banke i Uprava nemaju prava na dionice i opcije. Pored osnovne neto plaće radnik ima mogućnost ostvarenja varijabilnog dijela plaće a što je uvjetovano isključivo radnim učinkom i zalaganjem radnika u ostvarenju zadatih ciljeva i zadataka. Elementi za određivanje ostvarenja varijabilnog dijela plaće vezanog za radni učinak radnika kao i visina, period i način isplate i ostali kriteriji vezani za varijabilni dio plaće određeni su posebnim internim aktom.

Upravljanje radnim učinkom provodi se kroz sljedeće faze:

- Ugovaranje poslovnih zadataka i kompetencija na početku ciklusa;
- Praćenje radne uspješnosti i ocjenjivanje kompetencija tokom ciklusa;
- Završna ocjena na kraju ciklusa.

Mjerenje radnog učinka vrši se primjenom koncepta upravljanja pomoću ciljeva, a sistem naknada je orijentisan na rezultate.

U tabeli 1. su definisani kriteriji za ocjenjivanje koji se koriste za ocjenu radnog učinka radnika na mjesečnom nivou:

Radni učinak	Kriterij	Ocjena
	Daleko premašuje očekivanje: Pored svih poslova radnog mjesta, koje radnik izvrši u roku, u skladu sa planom i kvalitetno, učestvuje u realizaciji projekata koji nisu vezani za svakodnevni posao vlastitog radnog mjesta, ili napravi posebno značajan rezultat u realizaciji zadataka vlastitog radnog mjesta. Uslov: nijedan od pojedinačnih ciljeva ne može imati realizaciju manju od 100%.	
> 109	Premišuje očekivanje: Pored toga što realizuje sve zadatke radnog mjesta u dogovorenom roku, u skladu sa planovima i kvalitetno, preuzima i realizuje dodatne poslove drugih radnih mjesta ili realizuje dodatne poslove-povećan obim posla svog radnog mjesta.	5,0
100 do 109 %		4,0 do 4,9
95 do 99 %	Ispunjava očekivanje: Realizuje sve zadatke radnog mjesta u dogovorenom roku, u skladu sa planovima i kvalitetno.	3,0 do 3,9
91 do 94 %	Potrebno poboljšanje: Zadatke radnog mjesta djelimično realizuje, probija rokove, ispod očekivanog kvaliteta ili uz pomoć kolega ili rukovodioca.	2,0 do 2,9
<= 90%	Ne zadovoljava: Zadatke radnog mjesta ne izvršava ili to radi na način koji je ispod svakog minimuma.	1

9.4 Opis, kriteriji i obrazloženje varijabilnih naknada koje koristi Banka

Naknade radnicima su svi oblici direktnih ili indirektnih finansijskih i nefinansijskih plaćanja i drugi oblici naknada ili pogodnosti na koje radnici imaju pravo, po osnovu ugovora zaključenih sa Bankom. Ukupna naknada se sastoji od fiksne i varijabilne naknade.

Fiksna naknada je dio ukupne naknade koji se ne zasniva na uspješnosti radnika, organizacionog dijela Banke i same Banke, a predstavlja razliku između ukupnog iznosa naknade i varijabilne naknade.

Varijabilna naknada je dio ukupne naknade koji zavisi od uspješnosti radnika, organizacionog dijela Banke i same Banke.

Ukupan iznos varijabilnih naknada zasniva se na kombinaciji ocjene uspješnosti pojedinca-radnika (uzimajući u obzir finansijske i nefinansijske kriterije) i organizacionog dijela Banke, te na ukupnim rezultatima Banke.

Proces ocjenjivanja iz prethodnog stava zasniva se na dugoročnoj uspješnosti, a provodi se kroz definisane periode procjene.

Mjerenje uspješnosti, kao osnova za izračun ili raspodjelu varijabilne naknade radnicima na koje se primjenjuju specifični zahtjevi, mora biti prilagođeno i uzeti u obzir sve vrste rizika kojima je Banka izložena ili kojima bi mogla biti izložena, te mora uzimati u obzir troškove potrebnog kapitala i potrebne likvidnosti.

Ocjene varijabilnog dijela su u skali od 1 do 5. Svakoju ocjeni je dodjeljen novčani iznos.

9.5 Grupne naknade po području poslovanja u toku 2019. godine

Neto Varijabilne naknade uključujući i godišnji bonus isplaćene po sektorima u 2019. godini

(u 000 BAM)

Naknade po kategorijama	Broj radnika	Ukupan iznos neto naknade iskazan po sektorima
Upravljačke funkcije	16	224
Front	301	919
Podrška	141	425
Rizici	19	97
Kontrolne funkcije	11	78
Total	488	1.743

9.6 Neto fiksne naknade isplaćene po sektorima u 2019. godini

(u 000 BAM)

Naknade po kategorijama	Broj radnika	Ukupan iznos neto naknade iskazan po sektorima
Upravljačke funkcije	16	1.358
Front	301	3.463
Podrška	141	2.024
Rizici	19	315
Kontrolne funkcije	11	233
Total	488	7.393

9.7 Zbir svih naknada po kategorijama zaposlenika

Zbir svih neto naknada po kategorijama radnika, te informacije o naknadama podjeljene na Upravu, Nadzorni odbor i ostale radnike banke čije profesionalne aktivnosti imaju značajan utjecaj na rizični profil banke.

(u 000 BAM)

Naknade po kategorijama radnika	Fiksne naknade	Varijabilne naknade	Ukupno
Upravljačke funkcije	1.358	224	1.582
Front	3.463	919	4.382
Podrška	2.024	425	2.449
Rizici	315	97	412
Kontrolne funkcije	233	78	311
	7.393	1.743	9.136

Broj radnika čije naknade iznose sto hiljada BAM-ova ili više po finansijskoj godini

Utvrđeni broj radnika čiji ukupni godišnji neto primici u finansijskoj godini prelaze sto hiljada iznosi četiri.